MAGYAR FUTÁR

RAJNISS FERENC LAPJA

ÁRA 20 fillér

MUNKÁSMOZGALMI MÚZEUM KÖNYVTÁRA

Budapest, 1941. június 5.
I. ÉVFOLYAM 2. SZÁM.

EZ A MAI HÁBORU!

Légi roham

Parancs jött a görög szigetek légi megtámadására! Első feladat az ejtőernyősök leszállásának, a helynek, időnek s az egymást követő géphullámoknak pontos kijelölése. A támadás sikerén először a térkép fölött dolgoznak...

A szállítógép körül felsorakoznak a fiatal ejtőernyős katonák, teljes felszereléssel. Vidám bátor fiúk. Bíznak a vezetésben és önmagukban.

Felhők között rohan a gépmadár. Alulról a tenger kéklik. Elég kényelmesen üldögélnek a harcosok. Bármerre tekintgetnek kifelé, minden oldalon testvérgének húznak, mint a darvak körülöttük a közös cél felé.

A cél fölött pillanatnyi pontossággal ugrálnak ki a gyakorlott katonák a gépből s kiboml sorjában a sok ejtőernyő.

Bizony óráknak érződik a libegés ég és föld között, különösen ha golyó süvít éles füttyel a levegőt. ... Földközelben már helyezkedik a katona, hogy könnyedén találközzék a talajjal.

Hopplá! Egy kis ütődés, csúszás nem a világ. Még egy pár pillanat s a repülő ember gondosan bevonja légi vitorláit és rohan csatlakozni bajtársaihoz.

A géppuska készen várja az ellenséget. Megindul a harc, ropognak a fegyverek s a nagy idegenben, a tengerrel zárt földdarabon, bizony bármelyik oldalról rázúdulhat a maroknyi csapatra a támadás . . .

Lassanként kialakul az arcvonal. Ez már szabályos előnyomulás, veszedelmes tűzben. Új ejtőernyősök érkeznek. A hírszolgálat gyorsan dolgozik. A szétszórt egységek erejét ütésre fogja össze a főparancsnokság.

Görög falun halad át a visszavonuló angolokat üldöző német arcvonal. Lövés dördülhet minden pillanatban a házból, a ház mögül, a bokros környékről s a katonák tartásán látszik a megfeszült figyelem . . .

Roham után. Az elfogott angol katonák feltartott kézzel várják a vizsgálat végét. Csónd borul a szigetre, ha Kréának nevezik, s az ejtőernyősök tovább szállnak a győzelem és a katonasors óriás szárnyain . . .

Élet és álom a vén Dunán

A hajó orra tarajosra fodrozza a vizet. Ha a korláthoz áll az ember, még az arcára is jut néhány csepp. S az nagyon jól esik a hangulatos, vízi éjszakától áttüzesedett bőrnek.

A fedélzetről zene hörög fel. A saxofonosnak jó kedve van. Úgy fújja a tavasz «legésztveszejtőbb» tangóját, hogy a szívünk szakad belé. Szerencse, hogy a legforróbb dallamoknál a hajóorrkorbácsolta víz ráfröcsen a kezünkre. Csillapítónak.

A fedélzeten táncolnak is. Muszlinruhás hölgyek s könnyű tavasziba öltözött férfiak. Ők tán észre sem veszik, hogy a hajó úszik s hogy milyen gyönyörű a Duna, amint a tiszta kék ég csillagaival vált megértően mosolygós pillantásokat.

*

A tavaszi éjszakában megérzem, hogy mellém könyököl valaki a korláton. Egyideig nem is figyelek rá. Hadd álljon ott. Ő szólal meg először:

— Ej, fiatal úr, maga nagyon szeretheti a mi Dunánkat.

Csak bólintok rá, de jólesik a kérdés. Észrevette és folytatja:

— Már egy órája figyelem... Csak áll s nézi a vizet. Enynyire csak mi, dunai matrózok élünk együtt a vízzel. Este, ha szabad időnk van, kiülünk a hajó korlátjához s hallgatjuk, amit a Duna mesél.

Most már kíváncsiságból nem vágok bele a beszédébe. Úgy szól a szava, mint a szerelmes emberé. Áhítattal.

— Voltam én már, kérem, tengeren is. Haditengerészként szolgáltam a közös hadseregben. Gyönyörű napokat éltünk át, akár harcolni kellett, akár pihentünk. Aztán dunai hajós lettem. A Dunát járom húsz év óta Giurgiutól Linzig. Most már nem mennék tengerre semmi pénzért. Pedig hívtak tengerjáró hajóra. Nem tudom itthagyni a Dunát egy napra sem, még a szabadságomat is csak a feleségem unszolására vettem ki — öt évvel ezelőtt utoljára.

Most azt kellene tőle kérdeznem — nagyon fejbevágó kérdés volna ebben a hangulatban —, hogy miért szereti annyira a Dunát. S nem kérdezem, de úgy látszik, hogy a Duna-rajongó emberek lelke valami titkos telefondróttal van egybekapcsolva, mert az öt perce szerzett jóbarátom megérzi a gondolatomat.

— Mondja, fiatal úr, maga meg tudná magyarázni, hogy mi fűzi elválaszthatatlanul a Dunához? Úgy-e nem? Hát én sem tudom, pedig már menynyit gondolkoztam rajta. Bevallom, még verset is próbáltam írni ebben a hangulatban, de ijedten téptem szét a papirost, mikor elolvastam dadogó soraimat. Szerintem, aki beszélni tud erről, az nem is érez igazán.

— Érdekes lehet itt napokon, hónapokon, éveken keresztül... — szólalok meg végre. — Folyton a vizen.

— Érdekes? Nagyon... Pedig látszólag milyen egyhangú. Úszni lassan a hajóval víznek le vagy ár ellen. Ha azonban észreveszi az ember, hogy a víz is él, soha nem unatkozhat.

Hirtelen józanodásban jut eszembe, hogy nem érek rá álmodozni. Riportot kell csinálnom a Dunáról. Megmondom az emberemnek, ő majdnem megvetően húzza el a száját:

— Kérem, olyat is mondhatok, amit megírjon! Azt hiszem, én vagyok az egyetlen ember Magyarországon s talán Európában is, aki még sohasem hallgatott rádiót. Nem is hiányzik, elmond mindent a Duna, ami engem érdekel. Minden állomáson jönnek, rakodnak az emberek; elnézem őket, amint lapátolják, zsákolják a búzát, el is beszélgetünk s munka közben megtudom az új híreket. Még pontosabban, mint az újságok. Én a román híreket giurgiui vagy konstanzai emberektől hallom, a németeket bécsiektől. Ha a román Dunára mentünk, mindig rengeteg ott élő magyar látogatta meg a hajónkat. Nemcsak helybeliek, a környék magyarsága is összegyűlt. Magyar szót, magyar hírt, magyar nótát akart hallani. Egymásnak adták a jelentést, ha magyar hajó érkezéséről hallottak. Majd szétszedtek bennünket «madárlátta» kenyérért vagy magyar cigaretáért. Egyik este titokzatosan suttogott a fülembe valamit az egyik konstanzai magyar: ha legközelebb jövök a hajóval, hozzak neki egy icipici nemzetiszín kokárdát vagy szalagot. Had melegítse a szívét, amíg beüt a szabadulás. Vittem neki...

— Csak éjszakai látogatók ezek a magyarok, mert istenőrizz, hogy valaki meglássa őket. Magyarokkal magyarul beszélni. De ilyenkor Isten kék ege alatt, a hajón, megoldódik a nyelvük s panaszkodnak. Még azok is, akiknek jól megy sorsuk. Haza szeretnének jönni, Magyarországra. Egyszer Mohácsnál vettük észre, hogy egy tizenhároméves gyerek van a hajón. Útközben szökött fel. Alig tudott magyarul, román iskolát járt, de nem bírta már a határon kívül. Az egyik helyi hajójáratunkon szolgál azóta.

Az emberem elhallgat. Ketten nézzük a vizet tovább, míg az útját végző hajó odalökődik a kikötő szálfából épült széléhez s nagyot zökkenve megáll. A táncos, vidám nép özönlik a hajóhídon kifelé. Mi már nem szólunk egymáshoz, még búcsúzóban sem, csak erősen megszorítjuk egymás kezét.

Utolsónak megyek le a hajóról.

*

Hajnali hét óra.

Mindjárt indul a mohácsi hajó. A hajóhídon emberek tolonganak. Kosárral, batyuval, gyerekkel. Matrózok cipelnek, fürge lábbal, ládákat s hatalmas bálákat. A hajókürt figyelmeztetőt, serkentőt üvölt.

A hídhoz egy nagybajuszú, kerekképű bácsi közeledik. Látszik rajta, hogy az időt húzza. Hátha még nem kell felszállni. De sürgetik s ő elszánja magát.

Tapogatódzó léptekkel kerül rá a hídra.

Furcsa ember. Megszólítom.

— Kiskunfélegyházi vagyok, kérem — feleli magyarázón. — Itt jártam Pesten a vásáron s most megyek a fiamhoz, Mohácsra. Csuda dolog ez a hajó, kérem. Életemben most látom először. De bár sohase láttam volna. Ha ezt tudom, inkább vonattal megyek, de így olcsóbb s kevés a pénz.

— Hát miért fél úgy a víztől, bácsi?

— Nem félek én, csak nem szeretem... Mondja, fiatalúr, aztán nem borul ez fel útközben? Csak biztosabb a földön. A víz az mindig rosszat jelent. Sok árvizet értem én már meg... De ehhez a hajóhoz nincs bizalmam. Bár életemben ne látnék vizet!...

A hajóhidat felhúzták. Sivító dudahang, a hajó megmozdul s elindul a kiskunfélegyházi bácsival.

*

Hátha véletlenül összetalálkozik a kiskunfélegyházi derék magyar az én matrózommal egy kis beszélgetésre... A Dunáról, — és ő is megszereti a vén folyót, hajók, életek, álmok hordozóját...

H. A.

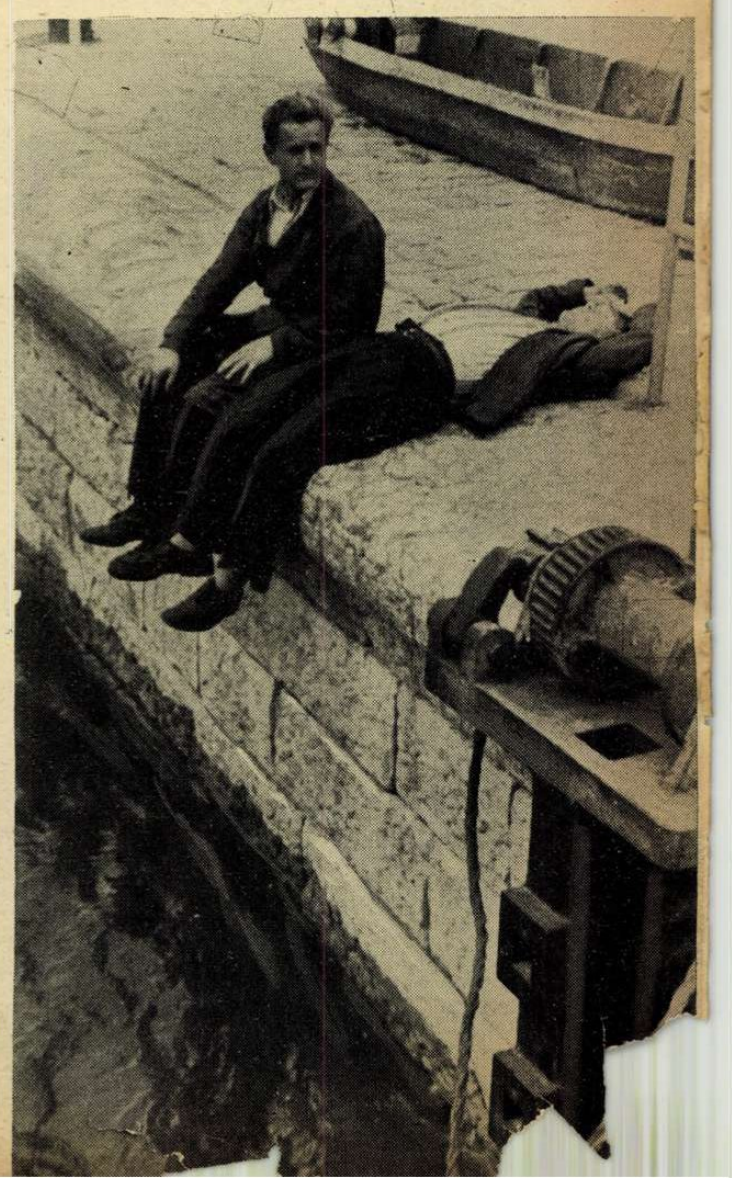

HÉTRŐL HÉTRE

XIII. Leo pápa

a Rerum Novarum enciklika 50. évfordulóján rádióüzenetet intézett a világhoz s a keresztény emberiség örömmel fogadja a régi igazságot megerősítő szavait. Jólesik hallani újra, hogy az egyháznak nemcsak joga, hanem kötelessége is nyilatkozni a szociális kérdésekről, jólesik tudni, hogy Krisztus földi helytartójának hő óhaja, hogy „az Isten által valamennyi ember számára teremtett javak az igazság és a felebaráti szeretet tanításai szerint valamennyi embernek egyenlően rendelkezésére álljanak...“ Csak ennek a becsületes és keresztény álláspontnak érvényesülése hozhat békét, a békét pedig csak a munka kérdésének megoldása és a családi élet megerősítése biztosíthatja. Igen, a világ sóvárogva várja ezt a békét! Sóvárogva várjuk mindannyian, akik nem felfordulást, nem romboló forradalmat akarunk, csak igazságot, haladóképes társadalmi rendet, a kisemberek védelmét s a nemzeti javak méltányos elosztását. Csak egyet szeretnénk már megérni itt bent a magyar életben, a saját portánkon, azt, hogy a töméntelen intelem, amely hol joggal, hol jogtalanul elhangzik és a legnagyobb tekintélyeket idézi, ne mindig a szegényeket, az elhagyatottakat, a munka, a bizonytalanság, a mindennapi kenyér és az elkeseredés megviselt embereit intse a jóra, mert azok milliós tömege fegyelmezett és áldozatos életet él, hanem forduljon már egyszer világosan, határozottan és érthető módon a hazai keresztény tanítás is a vagyon, a tőke, az elmaradott és igazságtalan gazdasági rend haszonélvezői felé. A szónoklás még a legjobb akarattal is keveset segít a társadalmi igazságtalanságokon. A szociális kérdésekbe való beleszólás kötelessége gyakorlati javaslatokat és küzdő, újat akaró kemény állásfoglalást kíván. Meg kell mondani, hogy milyen mértékben s miért tartjuk helytelennek a magyar föld megoszlását s hogyan és mikor akarunk segíteni rajta. Meg kell mondani, hogy mennyi a tisztességes bére a munkásnak, most, jelenleg, az adott viszonyok között s mit tudunk tenni a tisztes bér kiküzdéséért. Rá kell mutatni a társadalmi szerkezet konkrét hibáira s kijavításuk lehetőségére. A nemzetközi politikában pedig oda kell állni, ahol a világ javainak jobb elosztásáért küzdenek. Ez a kötelesség beteljesítése. Igy értettem a Szentatya nemes szavait...

Bárdossy László

miniszterelnök Rómában tanácskozik az olasz nép vezérével a két országot közösen érintő kérdésekről és az általános nemzetközi helyzetről. Magyarország miniszterelnökének szavai szerint „politikánk annyira gyümölcsöző összhangban van az olasz és német kormányok politikájával“, hogy látogatásához magyarázatokat fűzni, vagy abból következtetéseket levonni felesleges. Hitler és Mussolini találkozása a Brenneren s a szövetséges birodalmak vezéreinek több órás megbeszélése szerencsés előzménye volt a magyar miniszterelnök útjának s a fényes római fogadtatás a törhetetlen olasz—magyar barátság hagyományos szellemét fejezte ki. A jobboldali magyar politika pártjai egyforma érzésekkel tekintenek Róma felé; egyformán örülnek, ha öröme van Olaszországnak s a Földközi-tengeri csaták, amelyeknek fegyvertényeiből az olasz hadsereg dicső részt biztosított katonáinak, büszke lelkesedéssel töltötték el a magyar nemzeti közvéleményt is. A háború megpróbáltatásaiban csak megacélozódik az igaz barátság s az egymásrautaltság öntudata kifejlődik a tömegekben. Az olasz nép háborúja az olasz vitézség elismerésével halad még tövises útjain is a végső cél felé. Ahol a túlerő győzött, ott az ellenség sem tudta megtagadni a tiszteletet az utolsó emberi lehetőségekig harcoló olasz csapatoktól. És hiába vivott ki az ellenség drágán megfizetett részletgyőzelmeket, mert fellángolt újra a harc Északafrikában, Kréta szigetén s addig terjed a láng, amíg véglegesen győznek a tengelyhatalmak. Bárdossy László kivitte a szívünket Rómába. Ott vagyunk vele, az egész magyar nacionalista közvélemény, amely a tengelybarátságban és Olaszország szeretetében nem ismer pártpolitikát.

Ez a mai háború!

A Magyar Futár címlapját korunk ismeretlen hősének képe díszíti. A hadirepülőgépek kormánykerekénél, a nehéz kiképzésben és a légi csatákban, elesett hősök helyén, pótlásra beállított új nemzedékekben kiválasztódik egy új embertípus és rávetíti vonásait a korra, mely szülte őt. A repülők kiválasztásában nincs rang, nincs születési, vagyoni és osztálykiváltság: — a finom műszerekkel megmért testi alkalmasság, az idegrendszerben és az érzékszervekben pompázó hajlam, tehetség juttatja el bármilyen sorsból az ifjúságot a harcigép kormánykerekéhez s a bátor lélek, a pontos kötelességteljesítés, a villámgyors öntevékenység és a bajtársi szellem tartja ott s zúgatja előre a felhőkön át a siker, a győzelem felé. Ki tudja ma még megmondani, hogy milyen szerep vár az ismeretlen jövendőben erre a csodálatos embertípusra, ha majd béke lesz s a repülés tudása és művészete káprázató arányokban elterjed a Földön? Igaz utópiákról regél ez a kép. A csillogó, törhetetlen üveg mögé rejtett szemek, a bőrsisakkal rámázott férfiarc, az akaratos száj, a kormánykereket szorító kesztyűs kezek, a szíjjak, csattok, sálak, bőrzekék öltözete s az összhangba verődő egész gépstílus a jövendőt varázsolja előbbre... Ilyenek lesznek a fiúk és az unokák békében is s a mai előőrsök, ezek a halálraszánt, válogatott légi harcosok úgy törik, simítják a levegő útját, mint valamikor az első vasútépítők... Tudomány, örökös vizsgálódás, fejlődés, hangyaszorgalom és hősi szellem új értékrendszerében formálódik a nép legszélesebb rétegeiből felvetődő új embertípus, amelyben a megálmodott távoli évszázadokat becsüljük meg...

Vitéz Imrédy Béla

rendkívül fontos pünkösdi cikket írt a Nemzetőrben az igaz népi politikáról és az igazi tekintélyről. „Sok minden nincs még rendjén ebben az országban“ — írja vitéz Imrédy Béla, — „és hogy rendjén legyen, ahoz sokat és sokban kell változtatnunk...“ Imrédy állást foglal az ellen a korlátolt vélemény ellen, hogy nálunk már nincs szükség az elvek tisztázására, mert az ország már döntött a nemzeti, népi és keresztény irányzat követése mellett. Nem a döntés a fontos önmagában, hanem a megvalósítás, az élet ezerféle, bonyodalmas adottságaiban. Az erős kormányzás szükségét Imrédy Béla elismeri, de feltételeinek a vezetők igazi tekintélyét jelöli meg. A tekintély viszont nem a vezetők személyéhez tapadó tulajdonság... „Ha intézményesíteni akarjuk az erős kormányzást, amire a mai időkben szükség van, akkor a hit és a bizalom tömeglélektani alapjaira különös figyelmet kell fordítanunk. Örök és csillapíthatatlan az igazság szomjúhozása. Mindaddig amíg a vagyon, vagy a születés szerepe háttérbe nem szorul és a teret át nem engedi a tehetség, a tudás, a tisztesség, az áldozatkészség és a fajtánk szeretetéből fakadó nemzeti megbízhatóság követelményeinek, addig az igazi, mélyen lenyúló gyökerei a bizalomnak, a bizalomra támaszkodó tekintélynek és a tekintélyen alapuló erős kormányzásnak hiányozni fognak...“ Imrédy a vezetők kiválasztásának folyamatát akarja szabaddá tenni a népi politika megalapozására, hogy az „úrnak“ és a „nem úrnak“ hideg, értetlen, egymásmellett éléséből, a vezetők és vezetettek tekintélye és bizalma teremtsen erős, egységes népet. „Egyetértünk-e már mindezekben?“ — kérdi Imrédy, — „és elég erős-e az egyetértés, hogy elfelejtesse mindazt, ami elválaszt, a foglalkozási érdeket, a társadalmi rétegkülömbséget, a politikai pártkeretet?...“ A kérdőjel megválaszolását olvasóinkra bízzuk, de a választól függ a magyarság sorsa, az új Európában...

A polgár vezérigazgató

kissé eltúlzott elmésséggel oldotta meg az egyik liberális napilap hasábjain az Aladárok és Edömérek kérdését. A közbeszóló őskeresztény polgár olyan tündérien megdícsérte először önmagát, oly sokat elárult közgazdasági nagyságából és érdemeiből, hogy örökkár, nevének ibolyásan szerény elhallgatása. Ki a napfényre az ilyen tehetségekkel! Hadd tiszteljük! A „polgár“ jelzésű úr szerint, a gazdasági őrségváltás során az új emberek nagyrésze tényleg strohmannként jelenik meg a vállalatok irodáiban s csak az a különbség, hogy vannak jó strohmannok és vannak rossz strohmannok... A feladat pedig az, hogy a rossz strohmannt ki kell lakoltatni s be kell ültetni helyébe a jó strohmannt. Ez a csapnivalóan rossz szójáték nem meggyőző bizonysága a „polgár“ őskeresztényi mivoltának s a kérdés lényegét nem lehet az ügyeskedő magyarázatokkal sem elsikkasztani, mert aki valóban tanul, dolgozik, akiben „valóban lobot vet a munka lirája“, (szörnyű) — az nem strohmann, viszont az igazi, a tipikus strohmann sohasem lesz szakember, ha Aladár maradhat... Azon az ízléstelen gyanusításon pedig már régen túljutott a magyar jobboldal, hogy a kedves izraeliták szerint az Aladárokat azért ostromoljuk, hogy a helyükbe üljünk. Nagyon jól tudjuk, hogy az új igazgatósági tagok túlnyomó többségét a zsidóság maga választja ki s gondosan ügyel — a tehetségtelenségre. Egy bárgyú antiszelekció folyik, abban a reményben, hogy átmeneti az egész dolog s a bevezényelt díszkeresztények illetményeit hozzá kell csapni egyelőre a rezsihez... Hol iratott meg a csillagokban, hogy az üzleti életet az igazgatósági tagságon, vagy éppen a részvénytársasági elnökségen kell megkezdeni? Tudjuk mi is nagyon jól, hogy a puskapormalmot sem kell már a mai időben Széllel hajtani, csak azt nem tudjuk, hogy elvesztette volna jelentőségét, ahogy a polgár állítja. A strohmann a zsidóság kiszolgálója a zsidótörvény idején s ha jó strohmann, az a rossz, — mert jól szolgálja ki a törvénnyel megrendszabályozott múltat. A strohmann a legnagyobb ellensége a dolgozó, magyar szakembereknek, akik még ma sem juthatnak az élre, ha csak tudnak és dolgoznak sok évtizede már, olyan szakmában, ahol Aladár úr pillanatok alatt megveti a lábát s évtizedekig nem használja a fejét a kalap és a nyakkendő között... Maradjunk csak a szó valódi értelménél és ne polgárosítsuk, ahogy mi is maradunk a küzdelemnél a kijárók ellen és az érvényesülést megérdemlő magyar szakemberek mellett!

Miért támadom az Akadémiát?

Írta: Oláh György

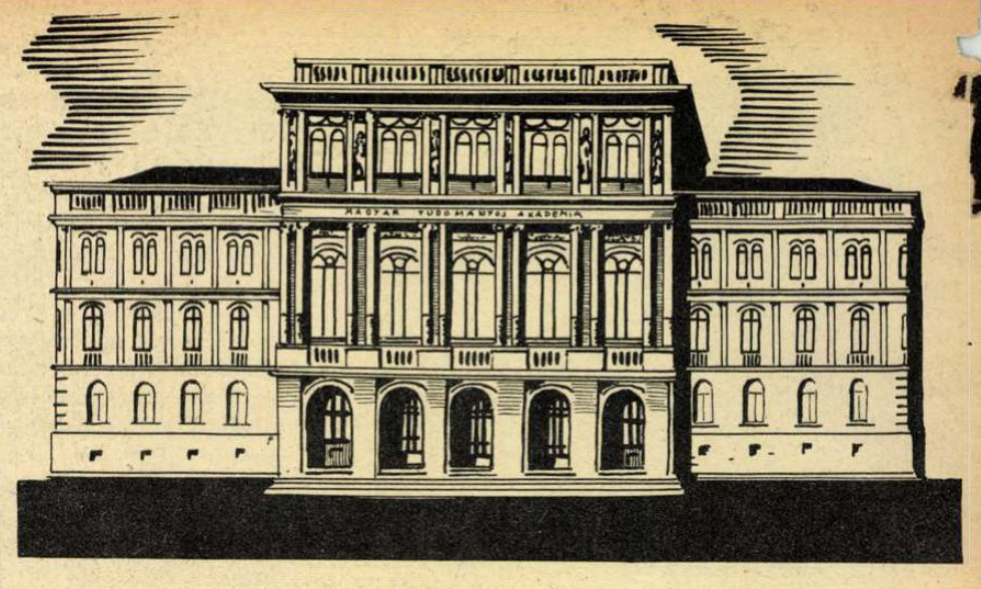

Miért támadom az Akadémiát? — kérdi tőlem egy kiváló, nem is koros tudósbarátom. Talán az ülések álmosító unalma, a felolvasások egyhangúsága hat rám túlságosan? Miért várok egy ilyen magas, tudományos testülettől különös modern izgalmakat, szokatlan színeket? A tudomány mindenkor szerette ködbeburkolni magát, szerette az ünnepélyes elzárkózást. Gondoljunk csak azokra a titokzatos szertartásokra, melyekkel az ókor és középkor egy-egy tudóstestülete minden megnyilatkozását körülvette. Egykorú leírásokból tudjuk, való igaz színelőadásszámba ment a középkori egyetemeken, mikor egy-egy tanár a katedrára fellépett. Az igazi tudomány mindig törekedett arra, hogy külsőségekkel is megőrizze tekintélyét és pártatlanságát. Mindig igyekezett távoltartani a tudomány kuruzslóit, a szellemvilág borzas, izgága lázadóit. Ezért csinált magának kezdettől fogva mindig külön nyelvet, külön, nehezen érthető elnevezéseket. Ezért szólt ott görögül, ahol már a görögöt kevesen tudták, ezért beszélt latinul ott, ahol az egyszerű ember már nem értette a latin nyelvet s ezért ragaszkodik a héberhez ott, ahol az átlagember már jiddischül vitázik. Csak akkor tudomány a tudomány, ha távoltartja magát a kor politikai izgalmaitól. Van valami abban, amit Köppen mond a német tudományról, hogy az ő tudományos világukban minden gyanús, ami túlságosan hamar érthető.

Körülbelül ilyeneket magyarázott nekem az én tudós barátom. Célzott az örök harcra, ami a lázas színeket, új utakat kereső fiatalok és az Örök Akadémia között dúl a világ kezdete óta. Példálózott, hogy a tudomány fenséges, hűvös csarnokában szükségszerű a csend: a kutatás nyugalmát a szín, a lendület, a túlságos fiatalság és ötletesség bizony sokszor csak megzavarja. Engedje meg az én kedves tudós barátom, hogy most e lap hasábjain folytassam a vele megkezdett vitát. És minden nagy igazsága ellenére pontosan meghatározzam, miért küzdök én minden alkalommal az ellen a szellem ellen, amely a Magyar Tudományos Akadémián eluralkodott? Miért ragadok meg minden alkalmat, hogy egy nagy és mély rendszerváltozás szükségét hirdessem a magyar szellemi élet csúcsán is?

1. Teljesen igaz, hogy az Akadémiák nem az izgága fiatalok gyüjtőhelyei, de az, ami a mi Akadémiánkon jelentkezik évtizedek óta, az *már egy nemzet szellemi életének végső elöregedését, elodvasodását, elszúvasodását mutatja.* Egyik újságunk nemrég az Akadémiával vitatkozva kimutatást közölt a tavalyi értesítő alapján. E kimutatás szerint, az Akadémia igazgatóságában a testület által választott tagok életkora átlag 67 esztendő. A kultuszminisztert és Kornis Gyulát leszámítva, *60 éven aluli férfi nincs is köztük,* ellenben *négy 70 éven felüli.* Az első osztály nyolc tiszteleti tagja *átlag 72 esztendős.* A második osztály *kilenc* tiszteletbeli tagja *átlag 74. E két csoportban összesen öten vannak túl a 80 esztendőn, kilencen* pedig a *hetvenediken.* Az első osztály *rendes tagjainak életkora átlagban 68 esztendő,* a nyelvtudományi alosztályon (a negyvenéves osztálytitkárt leszámítva) a *rendes tagok átlagban 70 esztendősök voltak. Hatvanon aluli csak egyetlenegy akadt köztük.* A széptudományi alosztályon a rendes tagok *átlagkora 66 volt.* Az alosztály nyolc rendes tagja közül *öt volt túl a 70-en,* három *pedig a 76. esztendőn.* Ugyanilyennek mondja a helyzetet a lap a bölcseletet, társadalom- és történelemtudományokat egybefoglaló második osztály rendes tagjai között. A bölcseleti és társadalmi alosztályon például *Kornis Gyulán kívül 60 éven aluli rendes tag nem is akadt. Öten voltak túl a 70-en, ketten a 80-on* is. «Az átlagéletkor — ezt kizárólag Kornis Gyula 56 esztendős korának köszönhető — itt csak 69 esztendő.» A legelevenebb életet élő harmadik osztályon, a természettudományok és a matematika osztályán talán nem érvényesül ilyen szigorúan ez a kontraszelekció, de ezek után a mai napig meg nem cáfolt adatok után, az *általános kép mégis csak* az, mintha *az Akadémia által hitelesített magyar tudományban csak 65—70 felé kezdődnék az érettkor,* csak ebben az életszakban volna lehetséges a teljes elismertetés, ahogy az illető lap mondja: «Mintha az igazi elismertetés és tetterő korszaka a hatvanadik és a kilencvenedik életévek közé esne».

E kimutatás óta kíváncsian forgatom azoknak a tudósoknak, költőknek, publicistáknak életrajzi adatait, akik a Magyar Tudományos Akadémiát a mult században alapították és felvirágoztatták. Ezekből az adatokból kiderül például, *hogy Toldy Ferenc már 25 éves* korában, *Szalay László 26. Fraknói Vilmos 28, Vörösmarty Mihály 30, Bajza József 28, Szász Károly 36, Gyulay Pál 41 éves korában, Nagy János 29, Kuthy Lajos 30, Kölcsey Ferenc 40, Lutzenbacher Jakab 36, Szilassy János 35, Gebhardt 39, Czech János 34, Bugáth Pál 37 éves fővel rendes tagjai voltak az Akadémiának.* Eötvös József báró már 22 éves korában levelező tag volt, 26 éves korában *tiszteleti tag,* Pulszky Ferenc 27 éves korában kapta meg a nagy dízt jelentő tiszteleti tagságot, *Toldy Ferenc már 30 éves korában titkár volt, Vörösmarty Mihály 30 éves korában alelőlülő,* nem szólva arról például, hogy *Dessewffy Aurél 25, Gál József 26, Császár Ferenc 25, Bártfay László 34, Székács József 24, Fényes Elek 30, Trofert Ágoston 24, Henselmann Imre 28, Reguly Antal 24, Vajda Péter 29, Erdélyi János 25, Vállay Antal 28, Lukács Móric 27, Hunfalvy 31, Garay János 27, Nagy Ignác 30 esztendővel levelezőtagsághoz juthattak* az akkor valóban minden magas szellemi értéket egyesítő testületben. Lapozzuk fel Kiss Károly, — hadtudományi írónak éppen az akadémiai értesítőben nyilvánosságra hozott naplójegyzeteit a negyvenes évekből és nézzük meg, hány negyven, *sőt harminc éven aluli író, vagy tudós vett részt az akkori akadémiai üléseken.* Az Akadémia egész életét olyan fiatalok mozgatták, akikkel ma szóba sem állnának. Hatvan éven túli tekintély alig akadt egy-kettő.

Vessük össze a két adatcsoportot és meg kell állapítanunk: *vagy arról van itt szó, hogy az új nemzedék, a negyvenen aluli Magyarország szellemi ereje és küzdőképessége ma hanyatlóban van, vagy arról van szó, hogy egy kiöregedett és halni készülő világ összeesküvésével, egy meg szervezett, minden engedményre képtelen, megcsontosodott, makacs ellenállásával állunk szemben.* Akár az előbbi, akár az utóbbi igaz, ezek a tények egy társadalom szellemi életének *nagy betegségére és válságára mutatnak.* És ez a válság éppen az Akadémia falai között ütközik ki legjobban, holott éppen az Akadémiának kellene előljárni a gyógyításban, a kiegyenlítődésben.

2. Teljesen igaz, hogy az Akadémiák mindig a hűvös, tárgyilagos, politikamentes szellem fellegvára, ahol a koreszmék túlzásait, az idők lázas romantikáját lehűtik és megszűrik. A Magyar Tudományos Akadémiától sem kívánhatjuk, hogy radikális világnézeti harc zászlóhordozója, a fasiszta, vagy nemzeti szocialista forradalom kürtöse legyen. (Bár a multszázadban, virágkorában a koreszmék túlzásai sem hiányoztak életéből.) De még a teljes világnézeti színtelenséggel, a semlegességgel és hűvösséggel sem egyeztethető össze az, amit például tavaly a híres Unghváry-féle jutalom kiosztásánál csináltak. Még kevésbbé egyeztethető össze ezzel a hűvös világnézeti semlegességgel az a tüntetés, amely az Akadémiával egyes vezető személyein át ma már teljesen összeszövődött, Kisfaludy Társaságban Bethlen István gróf székfoglalóján lezajlott, mikor az Akedémia sok vezetője felállva tapsolt a régi politikai világszemlélet, a liberális demokráciák mellett elhangzott hitvallásnak.

De hogy a Ferenc József-téri palotába évtizedek óta uralkodó szellem akarvanem akarva, milyen mélyen összeszövődött a századforduló magyar életeknek legnagyobb hatalmasságaival s önkéntelenül is, milyen mély *kapcsolatokba jutott az ország nyakára nőtt liberális nagy kapitalizmussal,* azt éppen az utolsó időkben egymást követő alapítványok és jutalmak névsora bizonyítja legjobban. Míg a multszázadban a Széchenyiek, Telekiek, Marcibányiak nevéhez fűződnek a legszebb alapítványok, az utolsó idők alapítványai és jutalomtételei között ott találjuk a báró Wodianer neve mellett a tízezer dolláros *Weiss* Manfréd alapítványt, a Magyar Általános Kőszénbánya százezer pengős alapítványát, a negyvenezer pengős *Chorin* Ferenc alapítványt, melyet a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. létesített, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank alapítványát, a *Kornfeld* Zsigmond báró nevét viselő alapítványt, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara által létesített huszonötezer pengős alapítványt, amelyet *Éber Antal indítványára tettek,* de ott találjuk a *Lipótvárosi Casino mult évi alapítványát* és alapítványt találunk ott a híres zsidó publicista, *Kónyi* Manó nevével is. A mi Akadémiánk több jutalmat oszt ki ma *híres zsidó kapitalista nagyapák, ismert liberális pénzintézetek és testületek nevével, mint régi magyar nevekkel.* Elismerjük, hogy mindez a véletlen műve, az Akadémia vezetősége maga talán nem így akarta, *de az maga is irányzatot jelent, mikor a véletlenek ilyen tervszerűen rakódnak egymásra és egy ilyen nagyon jellegzetes képződményt hoznak létre.*

3. Nem kívánhatjuk, hogy egy ilyen magas köztestület hasznothajtó közgazdasági tevékenységet folytasson. De azt igenis követelnünk kell, *hogy vagyonának kamatait és jövedelmét odafordítsa, ahol a magyar szellemi életben rá a legnagyobb szükség van.* Nyugodtan állíthatjuk, hogy a Vigyázó-alapítvány hatalmas birtokainak és ingatlanainak megörökléséután az *Akadémia a leggazdagabb kulturális intézményünk.* Nincs még egy autonóm kulturális testületünk a magyar szellemi életben, amely ilyen bőséges pénzforrások fölött rendelkezne. A régi nagy magyar mecénások már elszegényedtek, eladósodtak és minden tekintetben a védettség állapotába kerültek. A zsidótörvények nyomán most föltörő új keresztény közgazdasági nagyságok még nem jutottak odáig, hogy nagy adományokat tehessenek. Az *Akadémiának a kötelessége, hogy a magyar szellemi élet kátyúbajutott fiataljait, a mélységekből most előtörő új szellemi erőket fölkarolja és a szellemi és anyagi elproletárosodástól megmentse.* Az Akadémiának ma százszorosan azt kell tenni, amit a mult század első felében tett: *minden friss erőt, minden fiatalságot maga köré gyüjteni.*

Mennyit látunk mindebből mostanáig? *Az Akadémia elöregedése, megcsontosodása és betokosodása szoros összefüggésben van azzal a másik ténnyel, hogy itt a fiatalabb erők, a fiatal írók és tudósok sokszor oly szélsőségekbe tévednek, oly indokolatlanul sötétenlátókká válnak, annyi különös láz és nyugtalanság ég bennük, úgy megtelnek sokszor érthetetlen proletárindulattal és úgy nem találják helyüket sem anyagi, sem szellemi tekintetben.* Mit tett az Akadémia az utolsó évtizedekben értük, azonkívül, hogy vagy egyáltalán szóba sem került a felvételük, vagy néha már az első szavazással kisebbségben maradtak? Évről-évre figyelmesen olvasom az Akadémia évi költségvetéséről és mérlegéről kiadott jelentéseket, valóságos rejtély számomra, hogy ez a rengeteg vagyon, ez a sok jövedelem ilyen pontos és lelkiismeretes elszámolás, ilyen tisztességes gazdálkodás mellett hogyan porlik el úgy, hogy abból oda, ahova kell még egy-egy vízcsöppre való is alig jusson? Hogy lehet egy ilyen tízmilliónál jóval többet kitevő közcélú vagyon jövedelmét úgy eladminisztrálni, hogy abból új gyümölcs, új termékenység ennyire ne támadjon?

Miért támadom az Akadémiát? — Az eddig elmondottakhoz talán oda kellene mellékelni néhány üdvözlő-, vagy emlékbeszédet, ahol kifejtik, hogy a tisztelt tagtársnak *«a nemzet boldogulása volt a vezércsillaga»* és hogy az illető *«nagyszámú értekezése mellett jeles, önálló műveket is szerzett»,* mellékelni kellene hozzá néhány szónoki megnyilatkozást, amelyből kiderül, hogy a tagtársat a hit és tudás iker csillagzata vezette és aztán hozzátenni mindjárt egy-egy száz év előtti emlékbeszédet, vagy följegyzést, amely százéves avatagságában is sokkal frissebben hat ma, mint ezek a poros, levendulaillatú megnyilatkozások és akkor teljes a kép *a jogos bírálathoz.*

Így indult el a MAGYAR FUTÁR

Reménykedéssel és izgalommal néztünk az elkövetkező órák elé, amikor a *Magyar Futár* első számának szerkesztőségi munkáját befejeztük. Szándékunk tiszta, munkánk becsületes és a szemeink előre néznek azon az úton, amelyen most járunk mi, magyarok! De vajjon észreveszi-e mindezt a nagyközönség? Sikerül-e találkozni vele és kezet nyujtani egymásnak: sikerül-e az első találkozás?

Az utcákat napok óta díszíti egy plakát — de vajjon észreveszik-e, hogy az a nemes, a magyar mult hagyományain élő, de a jelenbe hangos szóval kiáltó, hírvivő futárfej plakátnémaságában is kiált — és megérzik-e, hogy mit? Meghallják-e azt a bátor, szívből jött és szívhez kiáltó hangot?

*

A kiadóhivatal előtt hosszú sorban álltak a lapszállító autók, benn a folyosókon türelmetlenül és zsúfolódva a rikkancsok ... azután végre megjött az újság és aggódva néztük, hogy a közönségnél is kritikusabb és nagyon is hozzáértő rikkancsszemek mit mondanak akkor, amikor megpillantják a lapot? És fellélegzettünk, amikor felcsillanó szemüket láttuk. Az első lépés jó!

Azután kifutottak a lappal az utcára. Az utcán felharsant az új lap új hangja:

— *Magyar Futár! Magyar Futár!*

Szemünkkel követtük a rohanva induló első rikkancs útját. Könnyű volt: nem rohanhatott messze, mert kezek nyúltak ki a tömegből és megállították a rohanó embert:

— *Kérek egy Magyar Futárt!* ...

Azután a második, harmadik. A rikkancsokat körülvette a tömeg, a lap fogyott és mi megnyugodtan, könnyű szívvel és örömmel mentünk vissza íróasztalaink mellé. És ott kaptuk alig pár perc mulva az első kiadóhivatali jelentést:

— *Az első két rikkancs máris visszajött lapért. Elfogyott!* ...

— Még három jött vissza! ...

— Újabb csoport rikkancs futott be: új példányokat kérnek! Sajnos, alig van ...

— Nincs példányunk! Most telefonáltunk a nyomdába!...

Aztán megjött egy óra mulva az első sürgöny, majd a második és a többi: gratulálnak, biztatnak, előfizetnek és mellénk állnak! Nagyon szép volt és nagyon jól esett! *Néhány nap alatt elfogyott a 100.000 példány*!

Úgylátszik észrevették, hogy szándékunk és munkánk az övéké is! Úgylátszik, jól készültünk a találkozásra! Öröm ez számunkra, de ez az öröm nem kényeztet el minket; ez az öröm kötelez, a közönségnek ez a ragaszkodása, megértése csak biztatás lehet számunkra. És azzal a meggyőződéssel fogtunk hozzá a második szám munkájához, hogy szeretettel fogadtak minket és minekünk ezt a kedves fogadtatást csak becsületes munkával, tiszta írással és tiszta magyar szellemmel kell viszonoznunk!

Szándékunk és elhatározásunk, hogy így legyen!

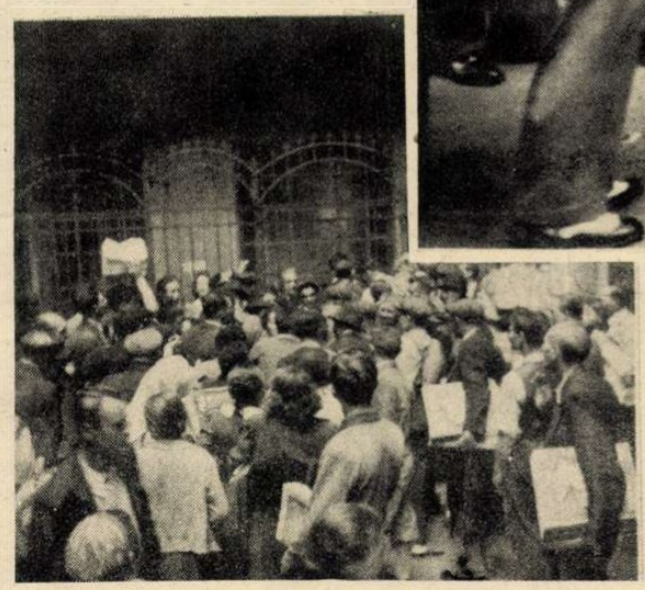

Az első előfizetők

Alig jelent meg a *Magyar Futár első száma*, megcsörrent a telefón a szerkesztőségben és jelentkezett az első, a második, a harmadik ... a tizedik és a többi előfizető. Örömmel és szeretettel gondolunk ezekre és a nevezetes legelsőket megkértük, álljanak munkatársunk mikrofónja elé. Hogyan és miért voltak — ők a legelsők.

Ime:

Az első előfizető az EPOL, sürgönyileg rendelte meg a *Magyar Futárt.*

Bogsch Gyula dr. gazdasági főtanácsos, a lap második előfizetője, mosolyogva üdvözöl bennünket, lakásának fínom dolgozószobájában:

— Én már hallottam a Magyar Futárról, mielőtt láttam volna. Hallottam, mit terveznek vele és már akkor megszerettem ...

— És mi a benyomása most, hogy — bemutatkoztunk?

— Örülök. Tudtam előre, hogy érdekes, eredeti elgondolás, hiánypótló munka lesz a lap. Most azt is tudom, hogy tetszetős és — felülmúlta várakozásomat.

Látszik: nem az az ember, aki felületesen szokott ítélkezni. Megjelenése, mozdulatai, megfontolt és tapasztalt szavai igazolják, hogy mélyenlátó és igazságos. És őszinte. Őszintén válaszol arra a kérdésre is, mit tart a Magyar Futárról.

— Jövője van a lapnak és ez a fontos. Vidéken jártam a napokban és tapasztaltam, hogy a vidék is várja, a vidék máris megszerette. Ez nem kis dolog! Aki tudja értékelni azt a szívós és nehéz küzdelmet, amit egy lapnak meg kell vívnia addig, amíg *«befut»*, az megítélheti, mit jelent az a siker, amit ez a lap az első napokban aratott.

Még egy villámkérdés: mit vár tőlünk, mint első előfizetőnk?

— Mit várok? Hogy végre azt a lapot üdvözöljem a Magyar Futárban, amely a keresztény nemzeti megmozdulásokat megfelelően és méltó keretben fogja rögzíteni. A mai egészséges világnézet bátor szavát hallom a lapból. Ezért tetszett és ezért fizettem elő. Mert — bízom a Magyar Futárban ...

*

Derűs, kellemes, modernül berendezett lakás küszöbén fogad *Matula István* építészmérnök. Ő a «harmadik» ... Azaz — nem egészen. Fínom, barnahajú asszonyka közeledik a férje felé, a bútorok mellől pedig szöszkefejű kislány kacsint elő. A nap fényesen tör be a Gellérthegy oldaláról az ablakokon át és lobogó színekkel cifrázza fel a fiatal családot. Ilyen keretben kérdezzük meg a ház urát, hogyan történt az előfizetés.

A mérnök elhárító mozdulatot tesz, fiatal, bájos feleségére mutat: ő a *«tettes»*...

Ismerősöknél voltunk mult csütörtökön és ott került kezembe a lap. Elolvastam. Ő is, — mutat az urára vidáman az asszonyka — megtetszett a lap mind a kettőnknek.

— Láttuk, hogy úgy gondolkoznak, ahogy mi ketten — magyarázta a férfi —, azután a feleségem nem sokáig gondolkozott. Telefonálj! — azt mondja — hát telefonáltam. Előfizettünk. Azonnal. Még csütörtökön este. Ennyi az egész.

— Hiányzott az a napi híreken túlmenő, sok mindent összefogó képes beszámoló.

Az EPOL sürgönye.

— Mutasszad med...

Odakuporodik a lap elé és kíváncsian kezdi lapozgatni. Anyukája ölbekapja.

— Látja, már «beszélnek is a lapról!» — nevet ránk a papa... (Ezt is megköszönjük. És indulunk.)

— Pá, pá! — integet utánunk hamisan Pöntyike, és diadallal mutogatja felénk újra a lapot...

(Köszönjük szépen a bizalmat!)

A kislányka, Pöntyike közben előhozza a szomszéd szobából a pirosfedelű első számot és meglobogtatja: amit itt megkaptunk — teszi hozzá a fiatal, kedves *«mama»*. — Csak nehogy eltérjenek az elveiktől! Ez az, ami tetszik nekünk, s azt tiszem, a többieknek is: végre akadt keresztény nemzeti gondolatban szerkesztett szép hetilap.

Matula Istvánné, a harmadik előfizető kislányával.

Bárdossy László miniszterelnök búcsúztatása római útja előtt

Bárdossy László miinszterelnök, külügyminisztert nagyfontosságú római útja előtt szívélyesen búcsúztatták el a kormány tagjai a Keleti-pályaudvaron. Balról jobbra: Varga József, Bárdossy László, vitéz Bartha Károly, Talamo márki olasz követ, Ullein-Reviczky Antal rk. követ és meghatalmazott miniszter, sajtófőnök.

Az erdélyi válogatott egyetlen gólját

10.000 néző tapsolt a Népligetben Erdély válogatott futballistáinak

A pünkösdi ünnepen kettős ünnepe volt a magyar labdarúgásnak. Erdély válogatott labdarúgó csapata jött el Pestre, hogy megmérkőzzék a magyar labdarúgás büszkeségével: a Ferencvárossal.

Az erdélyi csapat félidőben vezetést is szerzett a kitűnő *Spielmann* révén. Csak *Szaniszló II.* öngóljával tudtak a zöld-fehérek egyenlíteni, majd a nagyszerű *Sárosi Gyurka* két jól sikerült lövése megszerezte a pesti csapat számára a győzelmet.

Erdély fiait szünni nem akaró tapsokkal jutalmazta a népligeti diákstadiónban összesereglett 10.000 főnyi közönség. — szép játékuk láttán —

Amennyit erkölcsileg és gazdaságilag nyert az ország Erdély egyrészének visszatérésével, ugyanannyit nyert az egyetemes magyar sport-élet is, mert bizonyos, hogy *Kovács, Spielmann, Juhász, Demény* és *Bodola* rövidesen a magyar válogatott csapatnak is erőssége lesz.

Három jelenet a vasárnapi tornászbajnoki mérkőzésekről. A hölgycsapatok tagjai korlát-gyakorlataikat mutatják be. A mérkőzések során a TFSC négy bajnokságot nyert, a Postás és a VII. LE egy-egy bajnokságot.

rúgja be Spielmann a Ferencváros kapujába

Magyar nemzeti ünnep Tokióban

Kerülő, lassú úton most érkezett Budapestre a március 15-iki tokiói ünnepség érdekes fényképe. *Nabeshima Naokazu* márki vendégszerető házában japán és magyar zászlók alatt, testvéri összetartással emlékeztek meg a vendégek szabadságharcunk hősi napjáról.

Telt ház a margitszigeti strandon... az első igazán szép, meleg vasárnapon ebben az esztendőben. A strandlátogatók ezrei keresték fel vasárnap a strandokat, ami természetes is az idei mostoha tavasz okozta hosszú várakozás után.

Pünkösd szép időt hozott és a Dunán «telt ház» volt; a vadevezősök hatalmas tömegben vonultak fel a hosszú, sivár és hideg tavasz után és boldogan örültek az első igazán szép evezős-napnak.

Selmeci a 10 km-es tárgyaloglás győztese a célban.

Életmentés

IRTA:

Mándy Iván

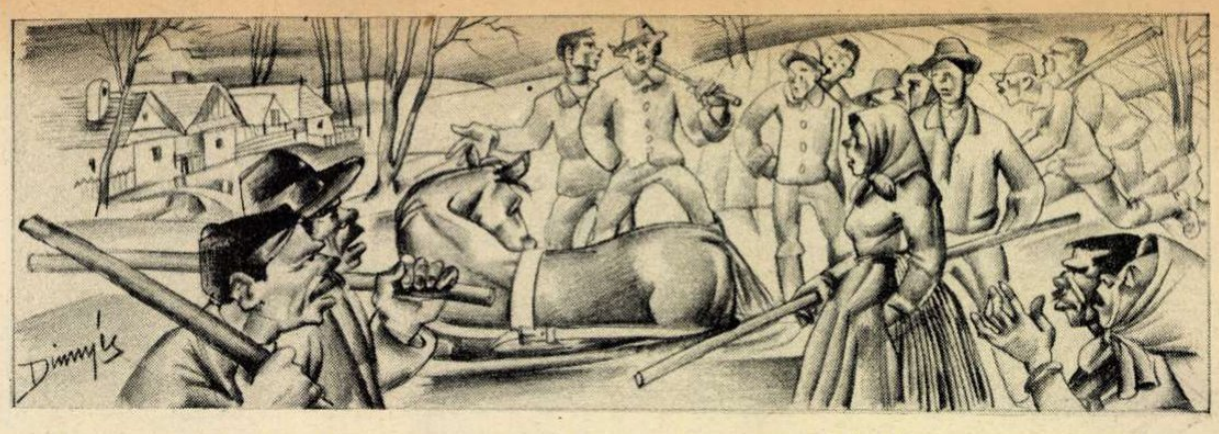

— Gyü, Bandi!...

A ló türelmesen bólogatva elindul az ekével.

Az ember meg csak megy utána. Aztán, mintha hirtelen kisebb lenne a ló. A férfi előrefut. Vékony, savó arcán megrándul valami.

— Bandi, no!...

A ló bokáig süllyedt. Körülötte nedves a kifordult, fekete föld. Az állat úgy néz a gazdájára, mint egy fáradt, öreg napszámos. A férfi tétova, reszketős mozdulattal végigsimít a ló fején. Annak már a térde se látszik.

— Várj csak...

Azzal már rohan át a szomszéd földre.

— Emberek! Hé, emberek!...

Egy kékfejkendős nő, mintha csak erre a pillanatra várna, leteszi a kapát.

— No, mi az, Varga?

— Beszakadt a lovam, — mutat a háta mögé. — Rudakért szaladok.

— Ott ni az a poroló rúd. Majd én viszem! Maga csak kerítsen embereket!...

A férfi tovább fut. Félig nyitott szája mozog, mintha magában beszélne.

A kékfejkendős nő poroló rúddal szalad a ló felé. Fekete kutya gurul utána és egy mérges hang.

— Kati néni, ne hagyja itt a napszámot!...

A szomszéd tanyáról is előkerül két béres. Úgy állnak a ló mellett, mint az orvosok.

— Jól beszakadt.

— Ez igen.

— Süllyed.

— Süllyed.

— Körül kéne ásni.

— Azt is lehet.

Egy kis, szőke fiú ásókért rohan.

Közben már lohol visszafelé Varga. Vállán vasrúd. Mögötte kókadt, fehér bajuszos bácsi vasalódeszkával.

— Mit akarnak a rudakkal?

Varga megtörli a homlokát.

— Hát kiemeljük. A hasa alá dugjuk és úgy...

— Eltörik a lába.

— Dehogy törik.

— Körül kell ásni.

Nekilát az ásóval. Úgy kezdi, mintha abba se akarná hagyni. Két lapát föld után megáll.

— Hogy szánthat ilyen földön?

— Jól ment a munka. Aztán egyszerre csak beszakadt.

— Persze, — mondja egy nő — mert sosem néznek meg semmit.

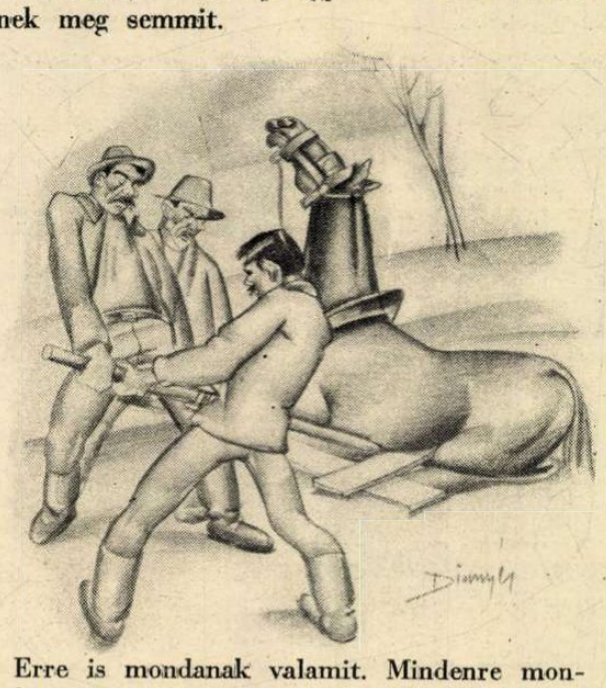

Erre is mondanak valamit. Mindenre mondanak valamit.

A ló közben már hasig süllyedt. Mereven, közönyösen néz, aztán hirtelen fölhorkan, ránt egyet magán.

— Annál jobban besüllyed.

— Az biztos.

A kékfejkendős nő csak sóhajtozik.

— Ezt már nem húzzák ki.

— Persze, ha így bámészkodnak!

Apró, kis fekete ember ugrik a ló elé. Fölemeli a kezét.

— Tegyük alá a rudakat emberek! Aztán majd úgy kifordítjuk!

— Szórjanak szalmát a földre!

Vasrudat dugnak a ló szügye alá.

— Én azt mondom, ássuk körül, — hallatszik a túlsó oldalról.

Varga egy ásó után kap. Elejti. Lehajol, hogy emeli a rudat. Homlokáról szakad a veríték. És csak nyöszörög:

— Bandi... Bandikám...

Nekifeszülnek az emberek a rúdnak.

— Na most!... Hóóó!...

A ló féloldalt dől, mint egy süllyedő hajó.

— A hátsó lába már kint van!

— Az kint.

— Na még egyszer! Hóó!...

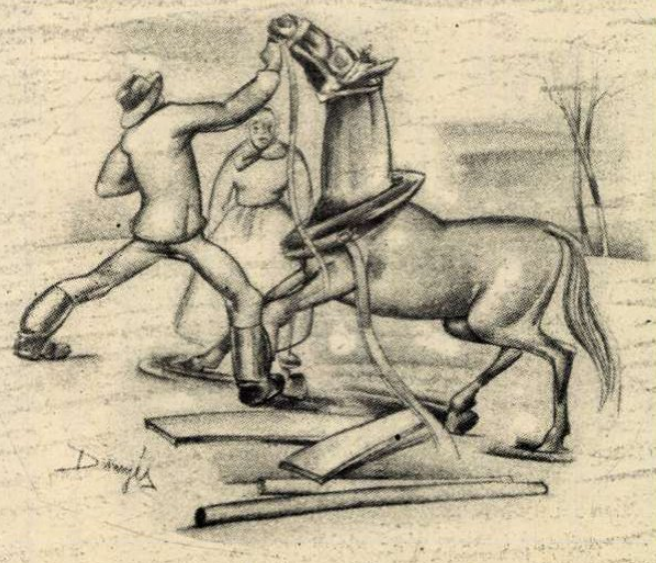

Egy vörösképű férfi fölegyenesedik. Végtelen nyugalommal tisztogatja a ruháját.

— Nem érdemes.

— Miért nem?

— Mert ennek már úgyis vége, — mutat a lóra.

Varga sárosan, piszkosan fölnéz rá.

— Miért volna vége?

— Mert fölhült a hasa.

— A hasa?

— A hasa. Ennek már vége. Így volt tavaly a Geréb lovával is.

— Az igaz, — bólint valaki.

Elengedik a rudat. Tanácstalanul nézik a lovat. Aztán egy hang:

— Nem is volt lova a Gerébnek.

Varga megrántja a vörösképű karját.

— Hallja? Nem is volt lova...

— Csak csináljanak már valamit! — kiabál egy nő. — Ne hagyják itt veszni!... Mozduljanak már! — Azzal haragos sietséggel ásni kezd, mintha mindenki helyett ő akarna dolgozni.

A vörösképű cigarettára gyujt.

— Nem érdemes.

— Emeljük emberek! Hó, hóóó!...

Mintha az egész nekirugaszkodás csak azért volna, hogy egymást túlharsogják.

A ló még jobban oldalt dől. Kapálózik. Varga belekapaszkodik a nyakába. Úgy rángatja. Ahogy a ló ránéz, elkapja a fejét.

— Bandikám...

— Nem megy.

Elengedik a rudat.

— Aztán még mi is beszakadunk.

— Ugyan, ne mondjon ilyet...

— De bizony igen. Hiába küszködünk...

A béresek szépen továbbállnak.

— Hát testvér... — biccentenek Varga felé.

Az nekifeszül a rúdnak. A nő is. Ketten küzdenek lihegve.

A ló fölkapja a fejét, rúg egyet inaszakadásig feszült erővel, aztán egyszerre csak kint van a szalmán. Egész testében remeg.

Varga úgy pattan oda, mint egy labda. Elkapja a zablát. Egy rántás. A ló már talpon. Bizonytalanul tesz egy-két lépést, mintha most tanulna járni.

Varga szalmával dörzsöli az állat hasát.

— Csak meg ne hülj Bandikám, csak meg ne hülj...

Aztán, ahogy úgy dörzsöli, félkarral rácsuklik a ló nyakára. Dünnyög valamit, közben aprókat nevet. Elcsuklik, mintha sírna...

VILÁGOK HARCA ÉS BÉKÉJE

Irta: RAJNISS FERENC

Félévvel az európai háború kitörése előtt, az amerikai *Clarence K. Streit* könyve — a *Union Now* — példátlan sikert aratott Angliában és az Egyesült Államokban s 1939 végéig már hat új kiadásban lelkesítette, izgatta az angolszász közvéleményt. Az angol és francia hadüzenet s az első csalóka győzelmi láz valóságos politikai bibliát varázsolt Streit könyvének eleven lapjaira s dicshimnuszok zengték a népszerű író dícséretét.

Clarence K. Streit a megszokott amerikai hévvel szállott síkra az emberi egyenlőség gondolatáért s ennek a szánalmasan kisemmizett nagy eszmének jegyében azt ajánlotta, hogy azonnal fel kell állítani a *világkormányt* a rohanó válság megállítására és az emberiség észszerű, becsületes vezetésére. Hányszor kísértett már Pláto óta ez a kézenfekvőnek és megvalósíthatónak hitt gondolat? Az összes nagy vallásrendszerek, az emberi élet törvényeit kutató bölcselők és tudósok a hit és az értelem mélységeiben melengették ezt a varázsszert, a háborúk, a gyülölet és a töméntelen szenvedés orvosságát, anélkül, hogy hatásosan adagolni tudták volna a hatalmat birtokló kortársaknak...

Feltámadt talán újra a tiszta, ősi hit s a felülkerekedő emberséges ösztönök népszerűsítették Streit könyvét? Megtörténik sokszor, hogy egyes írásművek sikerét nem értjük meg s ilyenkor valóban az történik, hogy a tömegek lelkében szunnyadó, kialakulatlan, tompán és fájón érzett igazságot valaki rikító világossággal kifejezi s a megoldást kereső emberek elé tárja. Az amerikai Streit nem művelt ilyen szép csodát, Streit úr csak összekötötte az erkölcstelent a hasznossal, a rablási vágyakat a megfojtogatott igazságérzettel s ebből a torz egyvelegből kisajtolta a népszerűséget és a hasznot.

Streit úr megállapította, hogy egyrészt Anglia hatalmát komoly erők fenyegetik, másrészt, hogy Amerika külkereskedelme négy esztendő alatt 1.820 000.000 dollárról 580 000 000 dollárra csökkent, tehát nyilvánvaló, hogy sürgősen cselekedni kell az emberi jogegyenlőség alapján. *S mi a jogalap? Az, hogy életjoga csak a demokrata államoknak van s következésképen a világkormányzat áldásaiban csak a demokraták részesülhetnek...* Meg kell tehát teremteni azonnal az *atlanti demokráciák szövetségét*, amelybe azonban, további rendelkezésig csak a következő államok léphetnek be: 1. *Az Amerikai Egyesült Államok*, 2. *Anglia*, 3. *Kanada*, 4. *Ausztrália*, 5. *Uj Zeeland*, 6. *Délafrika*, 7. *Irország*, 8. *Francia köztársaság*, 9. *Belgium*, 10. *Hollandia*, 11. *Svájc*, 12. *Dánia*, 13. *Norvégia*, 14. *Svédország* és 15. *Finnország*.

Csak ezek az igazi demokráciák — hangoztatja Streit —, csak ezek érdemlik meg, hogy az államközi világkormányt megalapítsák. A taglétszám 300.000.000 polgár lenne szerencsés feles elosztásban Európa földjén és túl a tengeren. A naivan lelkes amerikai író dicsekedve tudatja olvasóival, hogy *a felsorolt demokráciákat uralja a félvilág*, mert ők kormányozzák együttesen az emberiség felét, ők az igazi urai az óceánoknak, ők tartják kezükben az ipar és a kereskedelem kétharmadrészét vagy ennél is nagyobb hányadát, övék teljes egészében a nikkel, a gumi és az automobil-gyártás (így tudjuk meg, hogy Finnország miért került a nagyok közé a nikkeldemokráciában —) övék az arany, a tőke, a pénz s ha villámgyorsan összeállnak a világkormány jogara alatt, *övék lesz a legnagyobb fegyveres erő is, Németország, Olaszország és Japán jogtalan igényeinek fékentartására...*

A demokráciák szelleméből következnék, hogy a szent és sérthetetlen egyén, a *polgár*, a letelepedési demokráciától függetlenül, közvetlen jogi viszonyba lépne a világkormánnyal, ami röviden és igazul a beteljesült zsidó álmot, az ígéret földjét és a tartós uralmat jelentené Izrael fiainak. Hát hogyne lelkesedtek volna Streit mindentígérő könyvéért?

Sokat forgattam az utóbbi időben ezt a könyvet, mert megdöbbentett az alávalósága és a sikere, mint kultúrjelenség. Hát lehetséges az, hogy az ilyen nyers, brutális hatalmi gründolást, a milliomos-államok trösztösítését s a szegényebb nemzetek kizárását a világ javaiból, ilyen ordító szemérmetlenséggel lehessen hirdetni a jogegyenlőség rongyos köpenyébe burkoltan? Lehetséges az, hogy a gazdagok akarnak többet és zúgó tapsok között ki is kiáltják az atlanti demokrácia tervét a fórumon?...

Svájcnak nincs tengere, de azért atlanti, Németországnak és Olaszországnak van, de ők nem atlantiak! A délamerikai államok kimaradnak a játékból, a gyarmatok óriás világa a kormányzott, elhanyagolható tényezők sorába süllyed, a sárga birodalmak nem is léteznek csak a kereskedelmi statisztikában, Spanyolország nincs, Keleteurópa nem is volt, Oroszország nem érdekes s majd később — *ha már betörtek* — egyes államok még felvehetők a világkormányzati szövetségbe, tovább gyengíteni az úgynevezett diktaturákat. S ez az őrültség térképre került, hogy szemlélődjék a polgár szívelzsírosodási gyönyörökkel.

Mit szólhattak a tengelyhatalmak a vezető demokráciák egyesítésének tervezetéhez? Amikor megjelent a könyv, még béke volt és könnyű lett volna józan és nemes nagylelkűséggel megkímélni a világot a háború borzalmaitól! A vezető demokráciák azonban mákszemnyit sem engedtek s a félrevezetett közvélemény Streit úr könyvében vélte felfedezni a kiáltó igazságtalanságok gyógyszerét.

Az északamerikai Egyesült Államok sajtójában most újra feléledt Clarence Streit elmélete, a német fegyverekkel módosított keretek között. Az *Atlanti Oceán* a varázsige, Roosevelt Izland és Grönland sérthetetlenségét hangoztatja s az atlanti járőrszolgálatot erősíti, mintha egyelőre ráborult volna a jótékony feledés homálya a *Csendes Oceánra*, amelyben Amerika kezes sok ezer mérföldön át a Fülöp-szigetekig ér el — fegyveresen... *Ha az Atlanti-Oceánon is ilyen messzire előrenyulna Amerika, akkor egész Európa és Oroszország az afganisztáni határig az övé volna, ami nemcsak nyilvánvaló képtelenség, hanem bizonysága annak is, hogy jogtalan dolog folytonosan a nyugati féltekéről beszélni és állandóan a keleti féltekéről álmodozni.*

A *Csendes Oceán* életterének igazságtalan elrendezése, a jelenkori történelem nagy teszítő ereje s a háborús megütközések forrása. Ha nem is lenne aurópai háború, ha béke uralkodnék az Atlanti Oceánon, akkor is megmaradna nyugtalantó, fájó kérdésnek az óriás szigetvilág sorsa a kínai partvidékek és Ausztrália között. Németország és Japán életfeltételei kísértetiesen hasonlítanak egymáshoz, avval a különbséggel, hogy *Japánnak az Egyesült Államok az Angliája...* A holland nyugatindiai gyarmatokon 67 millió ember fölött uralkodik a 8 milliónyi holland nép — Európából. Amsterdamban és Batávia között 16.000 kilométer a tengeri út, Batávia és Tokio között azonban 5900 kilométer a távolság. Valószínű, hogy az Egyesült Államok tőkéseinek és ipari mágnásainak tekintélyes részét, elsősorban a dúsgazdag és még mindig kihasználatlan holland gyarmatok kérdése érdekli az európai háború folyamán feltáruló lehetőségekkel kapcsolatban...

A japán külügyminiszter legutóbi nyilatkozatából az olvasható ki, hogy az Egyesült Államok beavatkozása esetén, az amerikai hajóhad nem juthat át Európa legyőzésére az Atlanti Oceánra s nem egyesülhet teljes erejével az angol flottával, mert lesz éppen elég dolga Amerika másik felén, — a Csendes Oceánon. A *„két-oceán flotta“*, a régi amerikai terv még ma is papíron szunnyad s a gigantikus tervek szerint is csak 1947-ben vehetné fel a harcot egyszerre a két oceánon.

Amerika keveset nyerhet és rengeteget veszíthet az európai háborúba való beavatkozással s ha mégis beavatkozik, olyan reakciós erőket, olyan irányzatokat támogat s olyan imperialista célokat követ, amelyek nem győzhetnek az emberi fejlődés és a minimális igazságosság barbár elpusztítása nélkül. Amerikának nem lehet tartós, komoly érdeke a világ nyersanyagának és életterének monopolisztikus felosztása olyan népek társaságában, amelyek nem is tudják kihasználni s a világgazdasági vérkeringésbe bevezetni a reájuk bízott javakat. Amerika nem keresheti a maga kereskedelmi és pénzügyi boldogulását az Atlanti Oceán partvidékén, mert otthon, a saját földjén több és dúsabb mértékben jutott hozzá a földi javakhoz, mint azok a népek, amelyek egységbe foghatják Európát, Ázsiát és Afrikát.

Európa, Ázsia és Afrika ügyeibe a legelemibb osztó igazság érdekében nem avatkozhatik bele Amerika! Európában négyzetkilométerenként 45.6, Ázsiában 28.3, *Amerikában 6.3* és *Ausztráliában* 1.2 emberi élet eltartásáról kell gondoskodni. A világkormányzatból kizárt Németország területén négyzetkilométerenként 134.5, Olaszországban 140.5, Japánban 150 és az *Egyesült Államokban 15 lélek él* s enyhe ráadásnak az Egyesült Államok a világ leggazdagabb országa, ásványi anyagokban és dús termőföldekben.

Japán 882.073 négyzetkilométeres anyaföldjéből csak 60,000 négyzetkilométer művelhető, tehát minden bevetett négyzetkilométer 1167 emberi lényt kell eltartson. Csoda, ha Japánt izgatja az üres Ausztrália, vagy a közelebbfekvő Fülöpszigetek, ahol a 2241 lakott sziget alig kisebb együtt, mint Japán s csak 14 millió ember lakja?

Az angol birodalom 1804—1911 között 26.8 millió négyzetkilométerrel gyarapodott, — *naponként 688 négyzetkilométerrel* — s mai területe *35 millió* négyzetkilométer. *Mirevaló volt a világháborús zsákmányolás? Miért zárhatnak ki keresztény, vagy inkább demokrata hatalmak sok milliónyi fehér embert a gyarmati munka lehetőségeiből, amikor csökkenő népességükkel nem tudnak építeni, teremteni, alkotni, az Isten és az ember dicsőségére?! Miért foglalják le a nyersanyagforrásokat a dolgozni vágyó népek elől?*

Ezek a békének és a háborúnak igazi kérdései. A sok cifra jelszó alatt meghúzodó érdek, az emberiesség ájtatos megtagadása, a plutokrácia önzése, a demokrácia félelmetes belső hazusága rontja és züleszti le az emberi társadalmakat s ezek a sötét hatalmak szemforgató kultúrszolgákat szerződtetnek a maguk védelmére, szavalni a békéről és az emberszeretetről, amikor már az erős fiatal nemzetek végső eszköznek a sok süket panasz után a fegyverhez nyúlnak.

Egy pillantás a keleti földgömbrészre elegendő megérteni azt, hogy *van Eurázsia és Eurafrika!* Európa, Ázsia és Afrika összetartoznak, s ezen az óriási területen nem a tengerpartokról kell parancsszóval uralkodni, hanem *bent a mélységekben kell előretolni a munka, a közlekedés, a kincsfeltárás és földművelés szárazföldi arcvonalait!* Utak, vasutak, bányatelepek, iparvállalatok, termőföldek, városok, községek, hajójáratok, légi kikötők, templomok és iskolák épülhetnek az elhanyagolt területekre, *ha szabad lesz egyszer a munka az imperialista és a gyarmati sorompók mögött.*

Amerikának is van ehhez hasonló nagy feladata, — az amerikai kontinensen, ahol egyelőre csak a dollárpolitika uralkodik. A pánamerikai tervgazdálkodásnak még nyoma sincs, a munkamegosztás tökéletlen és Clarence Streit úr intellektuális barátaival egyetemben remek könyveket írhatnak az Egyesült Államok hazai feladatairól. Amíg arról vitatkoznak Amerikában, hogy hol keresztezi az Atlanti Oceánban az angol blokád vonala az amerikai érdekek mesterséges vonalát, addig az Egyesült Államok nélkül kell megpróbálni, — *békét kovácsolni a háborúból...*

AZÓRI SZIGETEK

ROOSEVELT VONAL

NÉMET TENGERZÁR HATÁRA

ÚSZÓ JÉGHEGYEK HATÁRA

GRÓNLAND

ÉSZAKI SARK

ÉSZAKI JEGES-TENGER

ÉSZAKI-TENGER

ÍSLAND

SKÓCIA

ANGLIA

Írország

SVÉDORSZÁG

Finnország

NORVÉGIA

BELGIUM

HOLLANDIA

NÉMETBIRODALOM

PORTUGÁLIA

SPANYOLORSZÁG

FRANCIAORSZÁG

EURÓPA

ESZT. O.

LETT O.

LITVÁNIA

SZOVJETUNIÓ

ÁZSIA

MAGYARORSZÁG

ROMÁNIA

BULGÁRIA

GÖRÖG O.

TÖRÖKORSZÁG

SZÍRIA

IRÁN

PERZSIA

Turkeszt.

MONGOLORSZÁG

AFGANISZTÁN

SZAUD ARÁBIA

AFRIKA

ALGÉRIA

TUNISZ

LÍBIA

EGYIPTOM

BRIT INDIA

BIRMA

INDOKÍNA

SZIÁM

ABESSZÍNIA

Brit Szomali-föld

OLASZ-SZOMÁLI FÖLD

Bálint János

HADIJELENTÉSEK, CSATÁK ÉS

Hirdetni kell szakadatlanul, hogy minden értelmes, gondolkodó embernek kötelessége figyelni a háború történelmi eseményeit, mert az egyének és az országok, a nemzedékek és a legkülönbözőbb társadalmi rétegek közeli sorsa és élete is a fegyveres erők roppant birkózásának eredményétől függ! A tájékozatlanság, a felelőtlen szenvedély, a közöny, a felületesség és a begyökerezett, de alaptalan régi véleményekhez való ragaszkodás romlásba dönthet egész nemzeteket, ha ezek a veszedelmes hiányosságok a szerb példához hasonlatos módon, váratlanul egyesülnek... Közös nemzeti meggyőződés s a helyzetismeretből származó józanság az alapja az egészséges és szilárdan vezethető külpolitikának.

A távolság fogalma kihullott az új idők rostájából. A világ fejlődése egyező alapelvek kialakulását kívánja meg óriás területeken s feszültséget sok ezer kilométeres messzeségből közvetített állásfoglalás is okozhat, a legegyszerűbb kenyérkereseti lehetőségek megrontásával. A vélemények szeszélyes hullámzása és a hírverés minden fogásának hisztérikus megünneplése szellemi betegség a nagy döntések idején. *Békében színes és gazdag az élet a vélemények sokféleségétől, háborúban szétrázódik az erő a világnézeti ingadozástól!* Azok a legártalmasabb emberek, akik a békeidők természetes szabályait mindenáron alkalmazni akarják a végszükség napjaira s ez az önző igyekezet ma különösen visszataszító, mert szűk lett valahogy a világ és a meglepő közeli és távoli fordulatokhoz még kiforrott nemzeti közvéleménnyel is nehéz hozzásimulni.

*

A *demokráciák* szellemi tévedése, — vagy titkolt szándékaik takarója, — a békeidős gondolkodás a háború kellős közepén. Az amerikai sajtó úgy ír és úgy irányítja a közvéleményt, *mintha a csatamezőkön csak a németek lőnének*... Mindenki ártatlan bárány az egyik oldalon s a tengelyhatalmak a vérengző farkasok tábora. Ez a propaganda az amerikai kispolgárok érzékeny, pacifista lelkületét próbálja a háború kiterjesztésére hasznosítani. Amerika már elküldötte egyszer seregeit Európába avval a jelszóval, hogy a csillagos-lobogó résztvesz a *«háború-ellenes háború»* megvívásában s az eredmény az amerikai nép súlyos csalódása volt. Ma sem lenne másképp.

A nemzetközi politikában a hét legnagyobb eseménye kétségtelenül *Roosevelt* beszéde volt. A háború hívei csalódtak ugyan, de azért a helyzet súlyosabbra fordult a beszéd után s a *korlátlan szükségállapot* kihirdetésével Roosevelt újabb felhatalmazást kapott a beavatkozásra. Az *átmeneti megkönnyebbülés* annak tulajdonítható, hogy közvetlen fegyveres konfliktust felidéző bejelentés nem volt az elnöki beszédben. Roosevelt óvást jelentett be *Izland* és *Grönland* német megszállása ellen, hangoztatta a *tengerek szabadságát*, megígérte a tengeri járőrszolgálat kiterjesztését és Anglia fokozottabb támogatását, erős iramra szólította fel a hadiipart és erélyesen kikelt a *felforgató törekvések* ellen... Amerikát az lepte meg a legjobban, hogy Roosevelt *az angol kormánnyal egyetértésben* közölte a megrendítő tényt, hogy az elsüllyesztett angol hajótér *háromszor akkora*, mint amennyit az angol hajógyárak építeni tudnak és *kétszer akkora*, mint az amerikai és az angol hajógyárak együttes teljesítőképessége! Ez a mondat elárulja, hogy nem az angol, hanem a német hadijelentések tartalmazzák az igazságot. Roosevelt szenvedélyes hangja a nemzetiszocializmus és a fasizmus bírálatában és a demokrácia védelmében, a semlegesség barátainak azt a jellemző visszavágását népszerűsítette, hogy *nemsokára Ó-Amerika kerül szembe Új-Európával*...

*

Az új Európa hangja élesen és elszántan csendült meg *Darlan* tengernagy nyilatkozatában. Angol repülőgépek bombázták a hét folyamán a tuniszi *Sfax* város kikötőjét s a francia helyőrség és hajóhad erélyesen tüzelt a támadókra. Darlan tengernagy megállapította, hogy *«Anglia kalózháborúba csapott át»* s hű maradt régi harcmodorához, amellyel egyenetlenségbe kergeti Európát, hogy kénye-kedve szerint azt tehesse vele, amit akar. A katonás nyilatkozatból kiderül, hogy a német-francia fegyverszünet óta *az angolok 143 francia hajót tartóztattak fel s a francia tengerészek ezreit ölték meg.* Keserűen veti szemére Angliának a fontos nyilatkozat, hogy Franciaországot csak csendőrnek használta gazdasági érdekeinek védelmére s ellene támadt brutálisan, mihelyst ezt a szerepkört nem tudta többé betölteni. *Darlan bejelentette, hogy Franciaország nem tűri zászlajának meggyalázását s az új Európához való csatlakozásával biztosítja magának azt a helyet, amelyet vereségével egyébként örökre elvesztett volna.* Középafrikában már gyakorlati formában mutatkozik meg Franciaország új irányzata. A *Csad-tó* nyugati partján, a kormányhű csapatok megütköztek De Gaulle tábornok Angliában szervezett expediciós seregével. A francia sajtó hangoztatja, hogy a német-francia fegyverszüneti megegyezés *keretmegállapodás*, amely a kölcsönös közeledés mértékében tágítható...

Vichy és Páris a francia lélek tragikus vívódása és a csalódások tisztító özöne után a legjobb úton halad a végleges elhatározás felé, átmenteni egy jobb korba az ősi francia kultúrát, a nemzeti önérzetet és a birodalmi státust, az európai közös célok szolgálatával. *A történelmi hivatás felismerésének és a reálpolitikának ez volna a legszebb eredménye*...

*

A *heti hadijelentések* meghangsúlyozzák a nemzetközi politika jónak vagy helytelennek érzett eseményeit. *A felfokozott erőfeszítés azt jósolja, hogy kiegyezéses békéről, eldöntetlen véres játszmáról álmodni sem érdemes! Ebben a háborúban az egyik fél a porondon marad, az egyik világnézet, szervezési terv s rendformáló erő legyőzi a másikat s berendezi hosszú időre a maga világát.* Itt már nem segít az okoskodás arról, hogy ki kezdte, hogyan kezdte és miért indította meg a havasi görgeteget; hiába elemezzük a háborús célokat is, hiába vitatkozunk a sejtett átalakulásokról, mert az összecsapás lendülete röpíti és hullatja lefelé a gyöngébbet, a vereség feneketlen mélységeibe. Amilyen valószínütlen, hogy a hegyről ledobott kő megáll a levegőben, ugyanolyan lehetetlenség az, hogy a milliós küzdő hadak hirtelen elengedjék egymást s hazavonuljanak sebeiket gyógyítani. *Jelenleg nincs kibontakozási lehetőség, csak azt lehet esetleg megakadályozni, hogy a háború tüze tovább terjedjen, a jövő falára írt végső eredmény megváltoztatása nélkül*...

Narvik és Kréta szigete közé feszült a végeredmény láthatatlan táblája s hiába keressük és kutatjuk mérlegelő semlegességgel a demokráciák győzelmének jeleit, mert ilyen jelek nincsenek. *Vagyonnal, pénzzel, gazdagsággal ezt a háborút megnyerni nem lehet, mert a «szegény» Németország harcol jobb fegyverzettel, jobb anyaggal s tökéletesebb termelési gépezettel, mint dúsgazdag ellenfelei.* A jobb fegyverzetet pedig a világ legkiválóbb katonai emberanyaga hordozza, ma is töretlenül, ereje teljében s tapasztalatainak új gazdagságában. Németország sohasem becsülte le Anglia erejét s ez a legnagyobb erénye és sikereinek titka. Az angol hajóhad még fölényben van s amit a brit birodalom katonai tudásban és bátorságban ki tud termelni az anyag

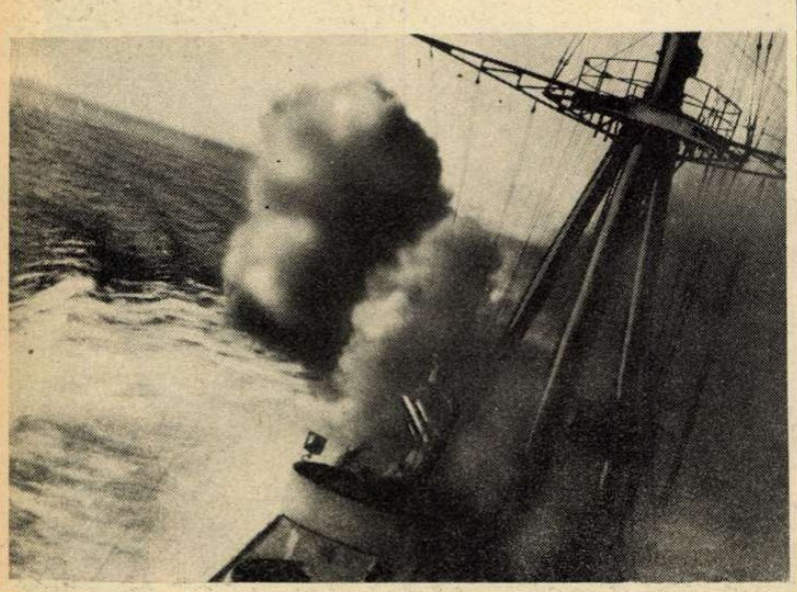

Olasz hadihajó harcban a krétai vizeken.

RÁDIÓKÉPEK A

Rádiókép Kréta-szigetéről. Német ejtőernyős csapatok megszállják a szigetet.

UJ FORDULATOK

átszellemesítésére, azt a hadvezetőség a végsőkig felhasználhatja. A mérés azonban ott kezdődik, hogy *a hatalmában kellően tisztelt Anglia sehol sem tud tartós, biztosított eredményeket elérni s részletgyőzelmeinek túlmagas az ára!*

A *Bismarck* elsüllyedt ugyan, lengő zászlóval, hősiesen, de a fizetség a világ legnagyobb csatahajója, a Hood volt s ráadásnak két lángbaborított romboló, öt lelőtt repülőgép, sok súlyosan megsérült angol hajó és az egész *Home Fleet* mozgósítása. S még így sem az angol hajóhad győzte le a Bismarckot, hanem az ellenséges repülőgépek torpedótalálata, — már pedig légierőben kétségtelenül Németország az erősebb fél ...

A hét folyamán a *tobruki helyőrség* háromszor próbálta meg az olasz-német ostromló sereg áttörését sikertelenül. Elvéreznek a legjobb csapatok s fegyvereiket nem koszorúzza siker. Nehéz feladat mindent a véletlenség rovására írni: Tobrukot hősiesen védi az angol erő, hetek óta dúl az elkeseredett ütközet, de a puszta életvédelmen túl egyetlen angol vállalkozás sem tud kibontakozni a győzelmet éltető komoly *támadásba.*

*

Kréta szigetének ostroma logikusan igazolja tételünket. Az angolok 8 hónapig birtokolták mint szövetségesek a fontos szigetet, berendezkedhettek rajta s kevés munkával kiépíthették a sziget páratlanul kedvező természetes védővonalait. A beérkezett jelentések szerint jól verekedtek az angolok, megtettek mindent, amit lehetett s *evvel a mindennel* szorultak vissza lépésről-lépésre, az elkerülhetetlen vad futásig, vagy a fegyverletételig ... *Ebben a kiértetlen kövekezetességben, az ütközetek során megmutatkozó és állandóan visszatérő hasonlatosságokban rajzolódik a katonai szakértők elé Anglia megpecsételt sorsa.*

Az angol-német erők értékviszonya szempontjából nem lehet eléggé hangoztatni a krétai harcok fontosságát. Bizonyos, hogy a május 20-án megindult ejtőernyős invázió első napjaiban csak kisszámú német egységek szállhattak le a szigetre s a túlnyomó angol és görög haderő nem tudta elűzni, felmorzsolni és megsemmisíteni ezt a maroknyi, szétszórt gerillát s nem tudta megakadályozni az állandó sűrítését sem. Valamit, — nehány órát talán, — de állandóan késtek az angolok. *Kanea*, a sziget fővárosa egy meglepő gyors támadás és tíz órai borzalmas harc után esett el. A bevehetetlennek mondott páncélerődökből százával emelték ki a halott angol katonákat ... A németek ijesztő légitámadást indítanak el a sziget északai partjai ellen, a makacs betörési kísérlet felkelti az angolok gyanúját, csapatokat vetnek az északi állásokba s közben keleten az olaszok partraszállnak merészen elindított hajóikból és megkezdik az előnyomulást nyugatnak, szembe a németektől üldözött angol csapatokkal...

Retimon mellett a teljesen bekerített német ejtőernyősöket nyolc napig nem tudják megtörni az angolok s ezek az egységek a legvégzetesebb pillanatokban egyesültek az előnyomuló főcsapatokkal. A találkozási vonalak között 1000 angol lerakja a fegyvert ... A *Caso* szorosban éppen akkor csapnak le a zuhanóbombázók, amikor az angol hajók egy rövid időre összezsúfolódnak. Nincs percnyi nyugalom; a harci gépek, zuhanóbombázók, rombolók és könnyű vadászok meghiúsítanak minden jól elgondolt tervet, szétugrasztják a menetelő oszlopokat, zavarják a visszavonulást s eltépik az összeköttetéseket, amíg a déli partokon megtorlódik a sok menekülő, felidézi a végzetet. Minden egyes angol balszerencsére van különkülön mentség — s élnek is vele bőven, — *de az egészet, az angol hadseregnek állandó késését és tanácstalanságát csak a német hadsereg gyorsaságával és céltudatos, áldozatkészségével lehet megmagyarázni...*

*

Olasz tengeralattjárók kifutottak az Atlanti Óceánra a gibraltári szoroson át, felvenni a küzdelmet az angol hajóhad ellen. *Gibraltár valóságos hajókórház,* kikötője tele van megsérült egységekkel, amelyeket a Földközi-tengerből vontattak a javító dokkokba. Az *olasz torpedónaszádok* Kréta körül rendkívüli teljesítményekkel siettették az angol hadihajók távozását. A tobruki kikötőben több hajót süllyesztettek el és felrobbantották a *Harward* torpedórombolót alexandriai útjának kezdetén.

A német légierő változatlanul és szorgalmasan látogatja Angliát s a szárazföldi és a tengeri harcok erejét nem gyöngítette meg sehol.

Ilyen fenyegető körülmények között, az angol *Liddel Hart* kapitány a Daily Mail hasábjain feltűnő és erélyes cikkben követeli az angol hadvezetőségtől, hogy *térjen vissza sürgősen a tengerre,* vonuljon hátra a tengeri ütközetek vonalára, mert ez az egyetlen eszköz Németország ellen. Liddel Hart évszázados példákkal bizonyítja, hogy Angliát mindig a tenger mentette meg, pedig egy rövid esztendővel ezelőtt még azt írta többszáz oldalas, alapos tanulmányában, hogy a haditudományok területén nem szabad elkóborolni a multba s még a világháború tanulságait sem lehet a jelenre alkalmazni. Liddel Hart ostorozta a legna-

Német mentőcsónak kimenti a tengerből a megtorpedózott angol hajó sebesült legénységét.

A sebesült angol matróz a német hajóra kerül.

Angol visszavonulás Afrikában: pusztulás és romhalmaz mutatja az utat.

Angol hadifoglyokat szállítanak be a visszafoglalt olasz városba.

KRÉTAI HARCOKRÓL

Rádiókép Kréta-szigetéről. Német ejtőernyős csapatok felvonulása a szigeten.

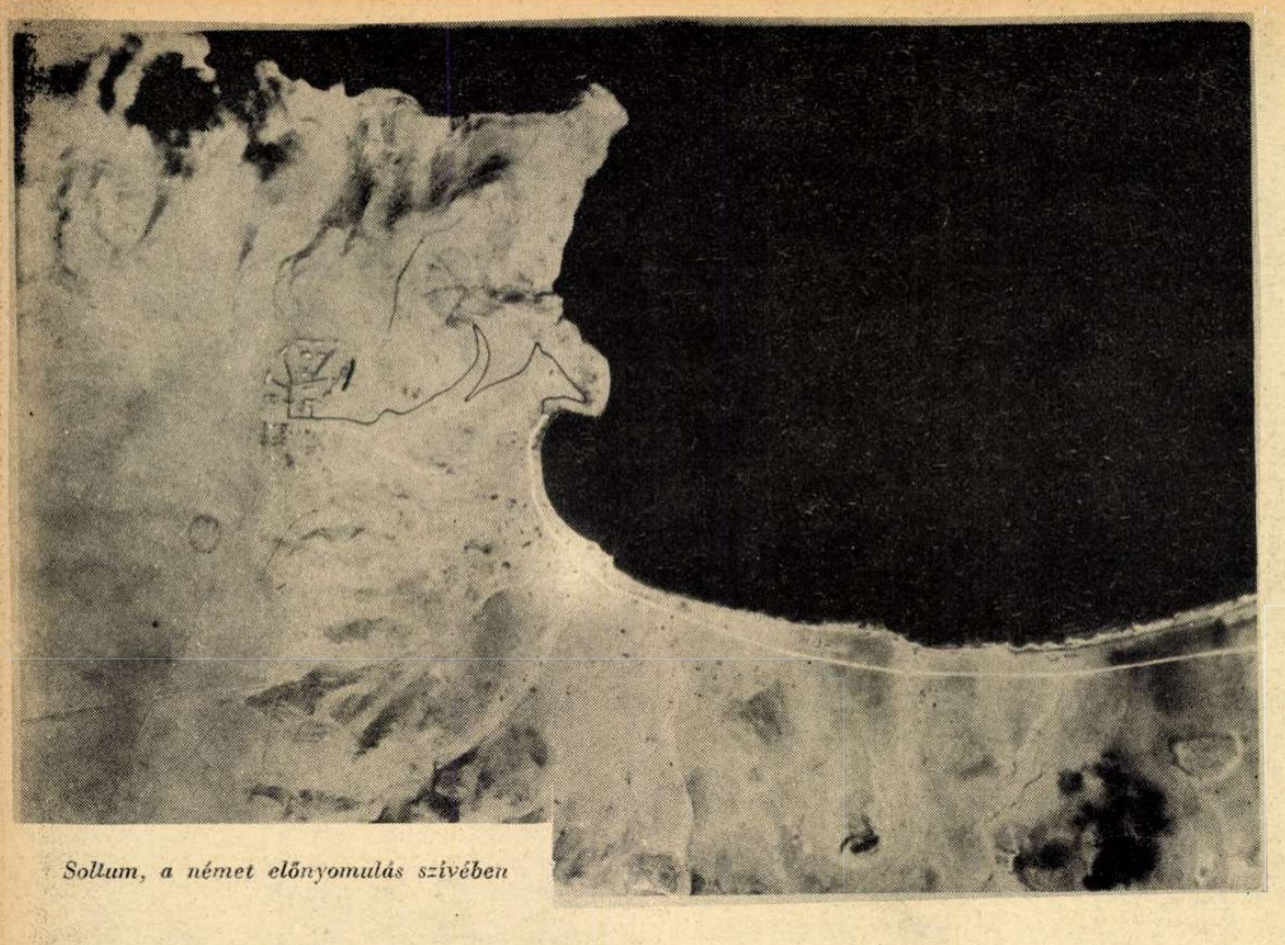

Sollum, a német előnyomulás szívében

Haditanács Tobruk előtt, Rommel és Gariboldi tábornok vezetésével.

Az elfoglalt ellenséges állásban Tobruk védelmi övezetében.

gyobb felkészültséggel az angol hadvezetést, az elavult harcászati módszereket, a légierő hiányosságait és a flotta felülmulhatatlanságába vetett vak bizalmat. Liddel Hart óvta Churchillt a krétai kalandtól s bizony nagy lelki megrázkódtatás érhette ezt a kiváló szakértőt, hogy aggodalmait a flotta és a tengeri harc dicsőségébe burkolta. Az ilyen következetlenség minden vizsgálódásnál ékesebben árulja el Anglia szellemi vezetőségének mérhetetlen zavarát a nyers valóság komor képe előtt.

*

Az igazság közelében járunk, ha azt állítjuk, hogy új és hatalmas nemzetközi események várhatók a közeljövőben! Kréta szigetén elült a harci zaj s az utolsó görög terület is a szövetséges német-olasz hadsereg birtokában van, fontos támaszpontnak a közelkeleti leszámolás előkészítéséhez. Az iraki felkelés végéről hamis hírek kerültek forgalomba. Bagdad megkímélése a háború pusztításaitól nem igazolja még az angol sajtó vérmes reményeit s az arab ellenállás nem csökken a közvetlen angol uralom alatt álló országokban sem. A krétai vereség ellensúlyozása nagyítja fel Irak természetes gyöngeségét a modern fegyverek háborújában.

Hitler és Mussolini találkozása a Brenneren s az öt órás tanácskozás, nagyfontosságú döntésekre utal. A tengelyhatalmak felkészültek minden meglepetésre s elrendezték a balkáni hadjárat befejezésével felmerült kérdéseket.

Az Északamerikai Egyesült Államokban lázas irammal folyik a munka az elnöki rendelkezések végrehajtására. John Winant, a londoni követ, Washingtonba érkezett s állítólag Churchill kérését hozta magával, Amerika azonnali beavatkozásának megsürgetésére. Új Roosevelt-nyilatkozatot várnak, ezúttal végleges, a segítő háború érdekében.

A háborús vihar Sziria partjai felé tart! A Földközi-tenger déli partvidékének teljes hosszában remegő várakozás lesi a robbanást...

Gépesített egységek előnyomulása Szollum környékén.

Az elfogott angol katonákat kissé kényelmetlen pózban elszállítják a tobruki tűzvonalból.

STUKA-CSAPDA

A mostani német-angol háborúban, még az elején, a bombázó gépeknek megvolt a maguk hőskora, amikor az élet-halál harcban kevesebb volt a szörnyűség és több volt a sport. Különösen a sport, amit az angolok nagyon szeretnek.

Sportszerű volt az, amit az angolok kigondoltak egy éjszakai repülő álmasport közelében.

Messze a hadi fontosságú célpontoktól, egy tágas mezőn szerkesztettek az angolok egy kasírozott repülőteret. Mint ahogy annak idején Potemkin építette színpadi díszletekből a várost.

Papírmaséból, falemezből és bádogból. Felszerelve és kipingálva, úgy, hogy madártávlatból vagy felülről nagyszerűen festett.

Köröskörül azonban megraktak minden buvóhelyet nehéz géppuskával, légvédelmi ágyúval egy-két-négy és hat csőre, a kézügybe raktá oztak annyi muníciót, hogy azzal egy légi hadoszlályt el lehetett volna pusztítani.

Így készült el a stukacsapda és várta a vadat.

Eleinte jöttek is a felderítő gépek. Köröztek, elszálltak a műrepülőtér felett, s nem zavarta őket légvédelem. Nyugodtan fotografálhattak a magasból.

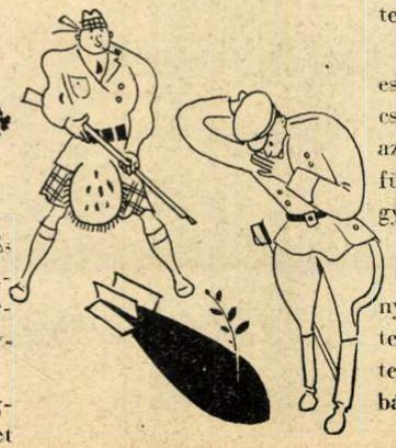

Utána következett egy heti szünet s a légvédelem napról napra feszültebben várta a nagy támadást, ami nem maradhatott el.

Végre eljött a nap.

Mennydörgő ropogással úsztak a repülőtér felé a stukák és elkezdődött a tánc.

A stukák lecsaptak, vijjogtak, szórták a bombákat, fülsiketítően dörögtek az angol ágyúk, kavargott és viharzott minden, s a stukák magasra szökve repültek tovább.

Rettentő tömeg bomba esett le. Ahova leesett, recsegett ropogott minden... azonban scholse vágott fel füst és scholse robbant, gyujtott a bombaeső.

Talán időzített bombák?

Az angol légvédelem tágra nyilt szemmel és körültekintő óvatossággal közelítette meg a lehullott bombákat...

A bombák is fából voltak.

HÁBORÚ az afrikai sivatagban

Lángoló izzó korong a nap a homoktenger fölött. Vakít a fény, felperzselődik a bőr, porfelhők vágtatnak a szomjas csapatokra, a gépek belevágódnak a puha talaj gödreibe, beláthatatlan a szomorú, elhagyatott, sárga síkság, amelynek sok gyüremlésében meghúzódnak az ellenséges csapatok.

A német és olasz hadak már Egyiptom földjét tapossák s állandó harcokban törnek előre . . .

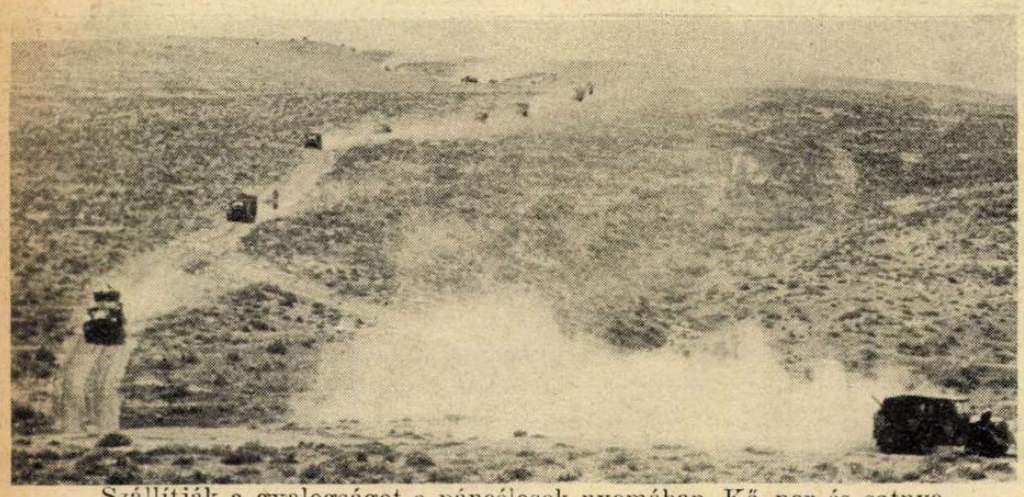

Szállítják a gyalogságot a páncélosok nyomában. Kő, por és satnya növényzet a látványosság napokig.

Egy elfogott angol harcikocsit alaposan megszemlélnek az olasz katonák.

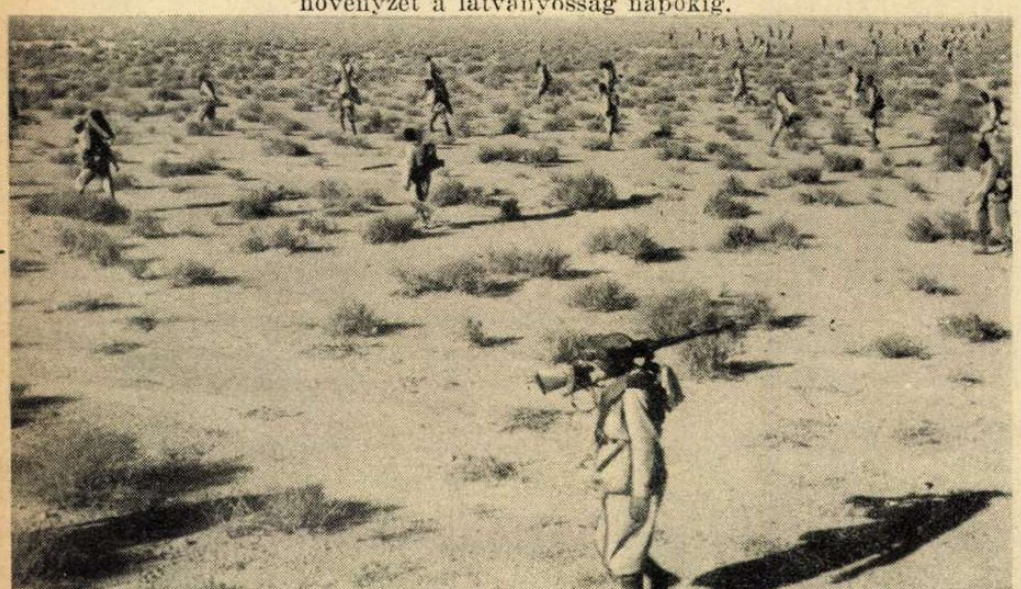

Az arcvonal jobbszárnyán erőltetett menetben haladnak az olasz csapatok az arcvonal felé.

Békés ebédkotyvasztás a sivatagban.

A tüzérség védelme alatt megindulnak a német csapatok a felfedezett ellenség megtámadására.

Barátkozás az arabs gyerekekkel.

Vezérkari látogatás a harcbabocsátkozott páncélosok megfigyelésére.

A *harcok jutalma:* a pálmák gyönyörű ligete, tele elhagyott angol harcikocsikkal...

Budapest, pünkösd

A tavasz későn jött, korán elfutott, illetlen vendége volt ezidén a városnak. Kibomló lombdíszét talán pünkösdnapra öltötte fel a legszebben, amelynek hajnalán megpattantak a bazsarózsák; s az illatos, könnyű tavasznak érlelő, dús nyárba fordulását hozta el a megerősítés ünnepe. Pirosbetűs, vérpiros rózsás, fejedelmi ünnepe a búcsúzó tavasznak. Vérnász.

Királysága pünkösdi csupán. Eljött s ment. Érkezése mégis mindig új, mindig más, mindig ígéret. Csak az őszök egyformák jobbadán. Mint a tavasznak legszebben, népszokásokban legsűrűbben nyíló virága, a szerelem is: egyformán múlik el, de ugyanúgy kétszer nem kezdődik. A csalódás azonos; a várakozás, az indulás, a felgyúlás azonban sohasem egyforma, bármennyit kezded újra.

A hulló virágdísszel elvesztette pünkösdi királyságát a tavasz is. De pünkösd napja az esztendő arcán olyan, mint az eljegyzés ünnepi pírja. Ha bódulata elszáll, elmúlik, nyomában a tavasz okos frigyre lép az idővel, — hogy nyár legyen belőle...

*

Pünkösdhajnalon jólesett járnod ezt a várost, a szirmahullató, búcsúzó tavaszban. Szabadultan, idegenforgalom-ellenesen. Megálni szokatlan helyeken, új vonásokat, részleteket fedezni fel az arcán, a «látkép», a sablón kereteiből eloldva a szemedet.

A túlpart szögletéből lesni meg a parlamentet; látni, a távlat elmosódó arányain keresztül, friss rügyek, lombok mint nyujtogatják fiatal, erős karjukat, — a tavaszi ágakat — lengve, integetve, követelődzve, az országház öreg épülete felé. Megállni tünődő pillanatra a téren úgy, hogy vonuló felhők alatt, szinte neked magyarázzon a kiegyezés bölcse, Deák érckezének okos mozdulata; amelyet most zöld ágak ölelnek körül, mint a borostyán. Ha kisüt a nap, tujafák lombja mögött keresni az Andrássy szövetségi politikáját örökítő domborművet; amelyet estére lehulló, fehér szirmok a hajnalban még dús csokorként borítanak a talapzat oldalán.

Kutatni a láthatatlan ívet, amely a Dunahidak ellenében feszül szét kettejük között, a parton. A hidat, az örökidőszerűt, amelyet nem a Duna, hanem dunai létünk két partja közt vert a homlokuk mögül kiszálló gondolat, a nagylét alapzatán. Sorrajárni a többi ércalakot, akik előttük a sorsfolyamat, Kelet-Nyugat két partját már áthidalták; elnézni friss-zöldű pázsitok középpontjában István, Hunyadi, Pázmány, Széchenyi és a többiek felmeredő alakját, amelyre új nyárelő önti most az örök fényözönt.

Tereket, utcákat járni. Nézni a távlatot az erzsébethídi park szökőkútján át, amelyből, mintha friss keresztvíz törne föl, Gellért püspök kinyujtott keze alá. Megállni a Rózsadomb alatt, ahonnét legszebben látod: mint magános, vidéki, kis kápolna emelkedik a templom Budapest szíve fölé, odafönt a halmon. Nézni ablakból nyíló lombokat, amelyek, a kövezet fölött, a mindennapi munka döcögő szekerét megkoszorúzzák...

*

Megállasz idegenforgalom-ellenesen, valahol, bárhol s új vonásokat, részle-

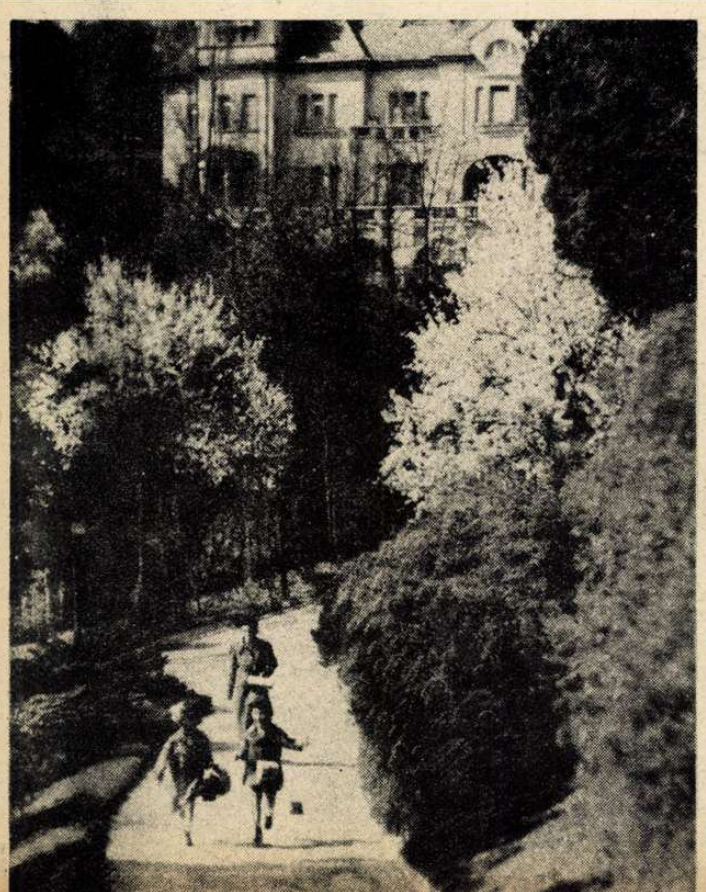

hetében

teket, szempontokat fedezel fel ezen a városon.

Elmúlt korszak vonalai, méretei, arányai bontakoznak ki alattad, a millenniumi építkezésekből. Köztük sok ügyes retusálást, derék korrekturát, időszerű javítást látsz a képen, a közelmult, szűkebb életkeretek idejéből is; s a külső kép mögött a belső munkát, a «keresztény Budapest» alkotását. A becsületes aprómunkát, amely átalakította bévül ezt a várost, vonalaiban, arányaiban külsejében mindeddig azonban még nem tudott eljutni a monumentalitásig. Nagy álmodók hatalmas tervei jelennek meg előtted; azok vonalait próbálod odavázolni a városra, ráilleszteni a két partra. Vonalakat, formákat, amelyek nem igyekeztek többé utánozni, folytatni mesterségesen azt, ami elmúlt időknek volt korszerű kifejezésformája.

S a nagy álmodók mögött keresed, kutatod idefönt, a hegyről, az alkotót, az újítót. Az időt, a korszakot, amely újra felvázolja majd a maga új, erős vonásait ennek a városnak az arcára. Az új kor szavát; formáit az igének, amelyet mindenki meg kell értsen. Mint egykoron, amaz első pünkösd utóján, amidőn tüzes nyelvek jelenének meg az apostoli gyülekezet fölött. S megerősítvén őket szívükben, szavukat mindenki egyformán érté...

*

A pünkösd, a megerősítés ünnepe, a mindenség újulásában, az elemek egymásnak feszülő harcában érkezett el; s valahogy, messziről, mélyről érezted, ezidén kétszeresen, hogy: nemcsak a szépség, hanem az erő jegyében is jelentkezett. Nemcsak szeszélyes április, költői május volt a hírnöke. Színein innét, valahogy mélyebbre nyúlsz, hangulatain túl, valamiképpen messzebb nézel. Nem látvány elsősorban, hanem élmény.

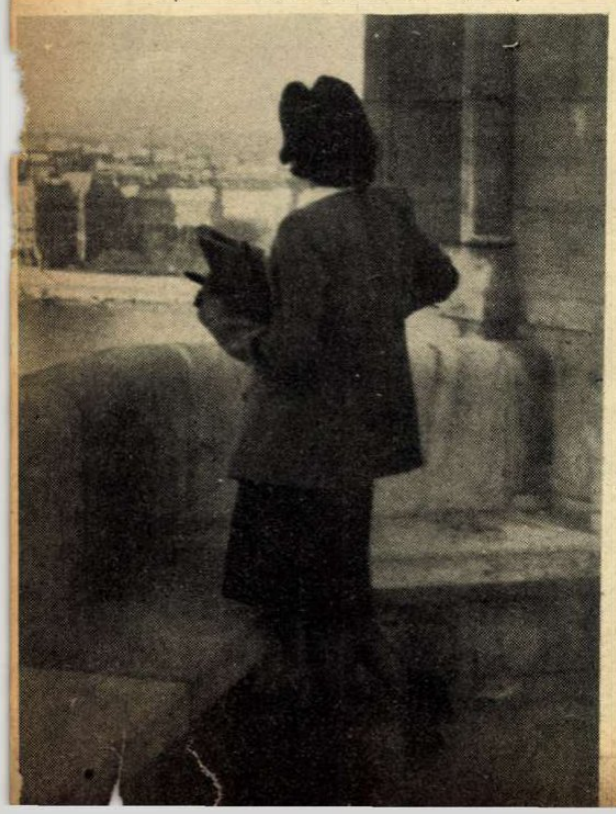

Színek, vonalak, hangulatok mögött: a mély erők felmozdulását érzed. Levelet, virágot, fát nézegetsz, s dús nedvek lüktetését érzed bennük; amelyek sziszegve, feszülve, harsogva teremtenek színt, nevelnek lombot, emelnek ágakat magasba, ütköző, vad erőikkel. Küzdelem ez, háború. Kisüt a nap: derűs fegyverszünet; aztán újra egymásbakap minden. Zuhanórepülésssel csapnak alá áldozatukra madarak, amelyek e hadszíntérre tengereken szálltak át. Hernyótalpakon apró, alamuszi tankok gördülnek végig a terepen, hogy belemarjanak a rendekbe.

S amint a tavasznak, ennek a gyönyörű háborúnak elfutó, búcsúzkodó színterein, bárhol nézelődsz, mintha képet néznél. Nemcsak színeit látod; a kéz mozgását is érzed, amelyik festette; az épületet, a lakásrészt is kutatod, amelyet otthonosabbá tesz majd.

Azt látod a fán, ebben a kollektív, kerek, egész birodalomban, hogy a pünkösd, a tavasz, a virág: nem öncél, hanem áldozat. A tavasz, a szépség, a virág a fán: élete áldozatát hozza, hogy eredendő lényegét gyümölcsre válthassa meg, termésre.

A nyárba suhanó tavasznak, ennek a háborúnak a képei ezt is elmondták neked ezidén, idelent, a tavaszi napfordulás ősi termékenységi ünnepén, a pünkösdi rózsák díszébe borult Dunaparton...

*

A város, amely alattad ebben a pompában elterül: az ország szíve. Él, dobog, kitárult, vár.

Szemed elől elrejti a díszes öltözet, a külső. Ha föléje hajolsz, hallodd dobogását. Lüktetésében érzed, amint ebben a mostani újulásban, ebben a pünkösdi megerősödésben tagjait növeszti, nyujtogatja kifelé a test, az ország.

Az ország szíve; piros vérszínét vetkezve lassan az igeértés ünnepének. S ennek a most ittjárt pünkösdnek konfirmált erőiben, ittlévő s feltörő erők harci játékában, érzed: ettől a mostani szóértéstől függ sokban, hogy milyen szíve lesz az országnak...

BARABÁS ENDRE

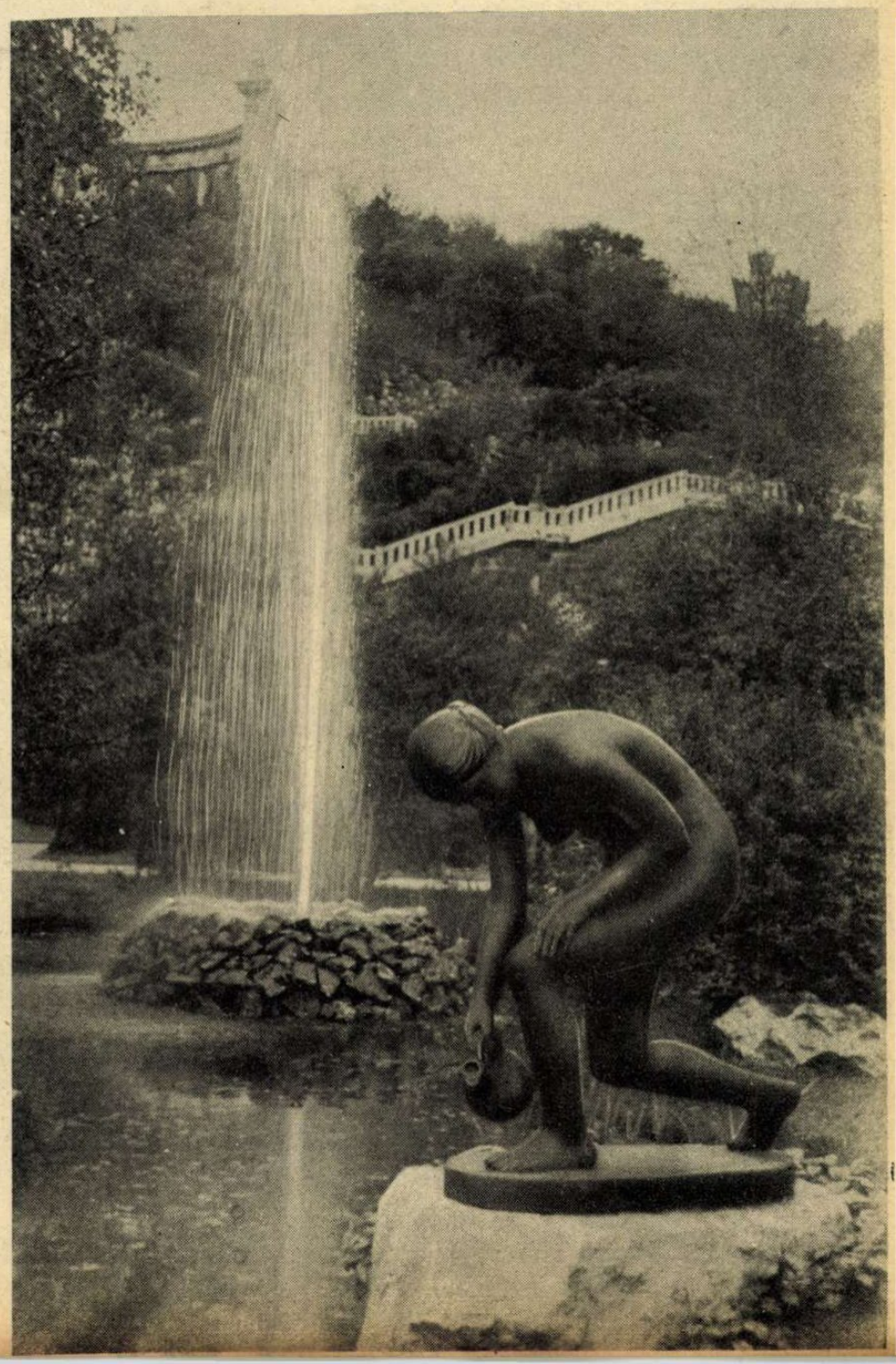

SZENT FERENC FIAI a Tisza partján

IRTA: SZILÁRD JÁNOS*

A ferencrendi atyák csak nemrég telepedtek meg Csongrádon, de a szegények fertályában alig építették fel a templomukat, meg a kis rendházukat, végtelen szerénységükkel, áldozatos hitbuzgalmukkal és Istentől való drága kedélyükkel máris meghódították az egész várost.

Amint a dolgok rendjéből is következik, ezeket a derék franciskánus atyákat különösképpen szívükbe fogadták a város szegényei és ezek közül is leginkább az öregek és a gyerekek. Oh, mert a szegénység súlyát csak ilyen gazdag városban érzi igazán az ember s ilyen gazdag városban szomjúhoznak igazán a lelkek az Úr Jézusnak olyan szolgái után, akik

nem a szószékről hirdetik a vigasztalást, hanem a saját életük példáiban gyakorolják.

Megható szegénységükben a csongrádi ferencesek némelykor már bibliai könnyelműségekhez folyamodnak. Az égi madarak táplálkozásának és a mezei virágok öltözködésének mennyei derűjében például Albert atya, a «szigorú» házfőnök maga köré gyüjtötte egyszer a frátereket és megparancsolta nekik, hogy menjenek a Tiszára horgászni.

— Holnap péntek van, — mondta — azt esztek, amit fogtok! És ezentúl minden pénteken így lesz!...

Szegény fráterek már hallottak valamit a horogról, meg a fenékzsinórról, hát szépen levonultak a Tiszára horgászni.

És másnap este korgó gyomorral hajtották fejüket álomra. Mert még egy keszeget se fogtak.

A következő alkalommal már fogtak egy keszeget...

Ismét a következő alkalommal hozzájuk csatlakozott a város egyik leghíresebb sporthorgásza és az ő szakszerű irányítása mellett már két kölyökharcsát és egy tíz dekás potykát szállítottak Albert atya konyhájára.

Ennek híre ment és a reá következő csütörtökön csatlakozott a fráterekhez, mint oktató, pár hivatásos tiszai halászember is. Ezek aztán úgy bevezették a vízi tudományba az egyházi férfiakat, hogy Albert atya már azt se bánta volna, ha minden második nap péntek lett volna...

A csongrádi szegényemberek pedig mindezt mosolyogva mesélgették s adták tovább egymásnak, mint vigasztalását és égi alamizsnáját az ő gondokkal és nélkülözésekkel megvert életüknek.

De nemcsak kenyérrel él az ember, ugyebár. A léleknek is megvan a maga tápláléka s ez a táplálék Csongrádon sokkal ízesebb, mennyei vitaminokban teljesebb és gazdagabb azóta, amióta a ferences atyák itt igét hirdetnek.

Innen a kiserdőből, ahol a nyári hónapokban magános fakunyhóm áll, kora reggeli órákban számtalanszor látom, amint a fráterek hajadonfőtt, barna csuhájukon fehér cingulussal s a cinguluson hatalmas, fekete olvasóval átjönnek a hajóhídon és céltalanul bolyongva a harmatos fűben, meg a partmenti rigófüttyös csalitban, sétára indulnak. Sohasem egyedül, mindig párosan. És sohasem beszélgetve, de mindig némán. A nyugodt lelkiismeret s az életöröm fényességével arcukon és szüntelenül a fák lombjait s azokon túl a bárányfelhős eget nézegetve. Imádkoznak ilyenkor? Vagy a madarakkal beszélgetnek? Nem fontos. Hiszen olyan mindegy...

Látom azt is néha, hogy találkoznak koránkelő napszámos-emberekkel, akik már messziről megsüvegelik őket. Ezeket mindig megszólítják. Hogy van, kedves bácsi? Hogy van, kedves néni? Aztán valami huncutságot is mondhatnak nekik, mert egyszerre hirtelen mind felkacagnak. És mintha a kiserdő is kacagna velük. A bárányfelhők is, a Tiszán az apró vízfodrok is, minden. És amikor elköszönnek, a szegény napszámos-emberek is, mintha könnyebben vinnék a vállukon a kapát, meg az ásót és fürgébben lépdelnének...

Hja, az ilyen égi táplálékban sok a vitamin! Olykor egy kedves szó többet ér, mint egy másfélórás prédikáció és ebben van a nagy erejük s jelentőségük a csongrádi ferences barátoknak. Ez csábítja hozzájuk a gyerekeket, akik gondtalanul játszani s szívből kacagni csak azóta tudnak, mióta a barátok megtanították őket erre és ezért folyamodnak az öregek is útravalóért legszívesebben Albert atyához, ha közelegni érezvén haláluk óráját, a nagy útra készülődnek. Bízvást elmondhatom, hogy amióta a ferencesek rendháza felépült Csongrádon s éjszaka idején az utolsó kenetért ide kopogtat be a szalajtott unoka, esetleg dédunoka (mert ilyen is akad szépszámmal errefelé), hogy azóta még meghalni is vidámabban halnak meg itt az emberek, mint másutt, ha ugyan egyáltalában lehet vidáman meghalni s az Úristen teremtett világának, ennek a szép Tiszának s ezeknek a szép tiszaparti erdőknek és mezőknek örökre búcsút mondani.

Ám, úgylátszik legalábbis, lehet.

Albert atyát egyszer az utolsó kenettel egyik legbuzgóbb hívéhez hívták, bizonyos Rézi néni nevezetű kilencvenéves vénasszonyhoz.

Éjszaka és sürgősen.

Szegény Rézi nénit Albert atya még eszméleténél találta, hát elsőbb meggyóntatta, majd feladta neki a haldoklók szentségét, az utolsó kenetet.

Feladta, néhány kegyes és bátorító szóval ellátta Rézi nénit lelki elemózsiával a nagy útra s midőn látta, hogy az öregasszony már boldogan mosolyog s értelmének utolsó fellobbanásainál már valahol messzi vidéken jár, megáldotta őt s ment haza, a kolostorba.

Ám otthon alig csukta magára az ajtót, valaki megint zörgetett.

— Ki az?

— Én vagyok, keziccsókolom, a Rézi néni unokája!

— Mit akarsz?

— Kéreti szépen nagyanyám a főtisztelendő urat, gyünne el!

— Hiszen most voltam nálatok!

— Az nem tesz semmit, tessék gyorsan elgyünni, nagyanyám kérdezni akar valamit!...

Albert atya nyelt egyet, felöltözött s indult vissza.

— Itt vagyok — mondta, — mikor megérkezett s leült az ágy szélére. — Hallom, kérdezni akar valamit.

Rézi néni kinyitotta a szemét s intett, hogy igen. Aztán megszólalt:

— Édes jó főtisztelendő úr, kedves. Aztán mongya. Hogy köszönnyek én, amikor belépek a mennyországba?...

Albert atya percekig nem jutott szóhoz. Csak ült és bámult a mécsvilágba...

Végül ő is megszólalt:

— Hogy köszönjön? Hát mondja, hogy dícsértessék a Jézus Krisztus.

— Más semmit? — aggodalmaskodott Rézi néni.

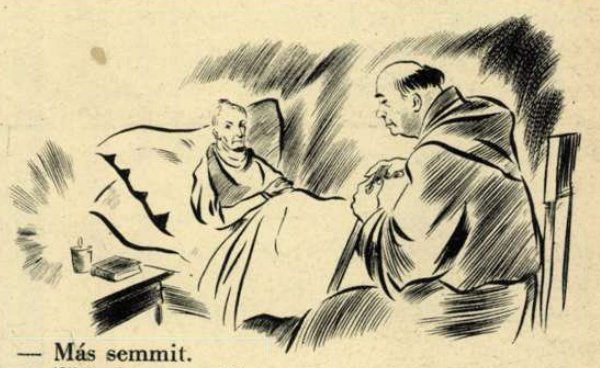

— Más semmit.

— Oleg lesz ennyi?

— Elég lesz, Rézi néni.

— Nos, köszönöm a szíves fáraccságát, csak ezt akartam tunni... — sóhajtott Rézi néni és mire Albert atya a sötét éjszakában ismét visszabotorkált a ferencesek rendházába, ekkor már a mennyországban is nyílt a kapu s belépett rajta egy csongrádi öregasszony, hangosan köszöntvén:

— Dícsértessék a Jézus Krisztus!...

* Szemelvény Szilárd János-nak most megjelent «Egy viharvert legény tarsolyából» című könyvéből.

A HÉT TÉRKÉPEI

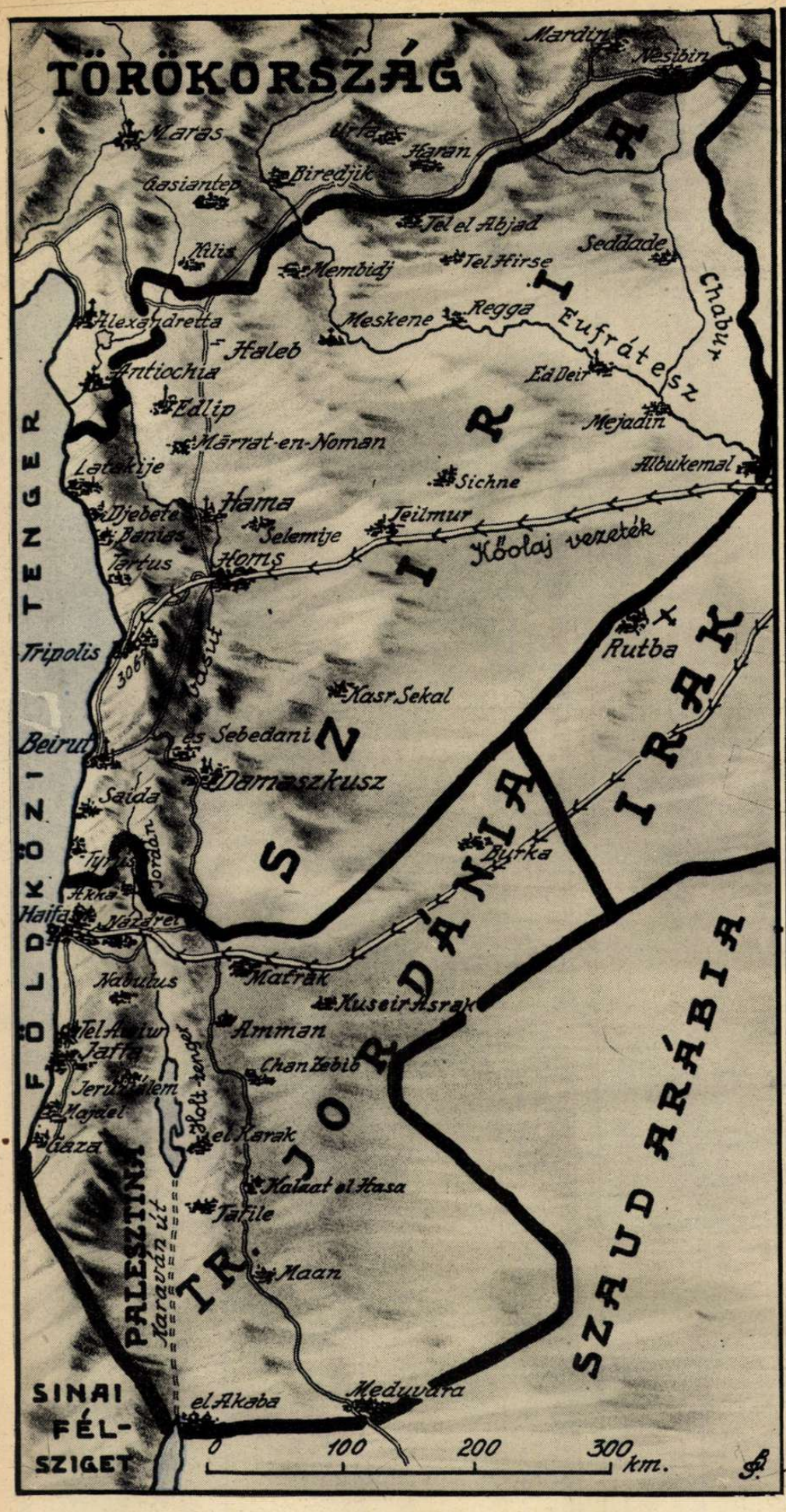

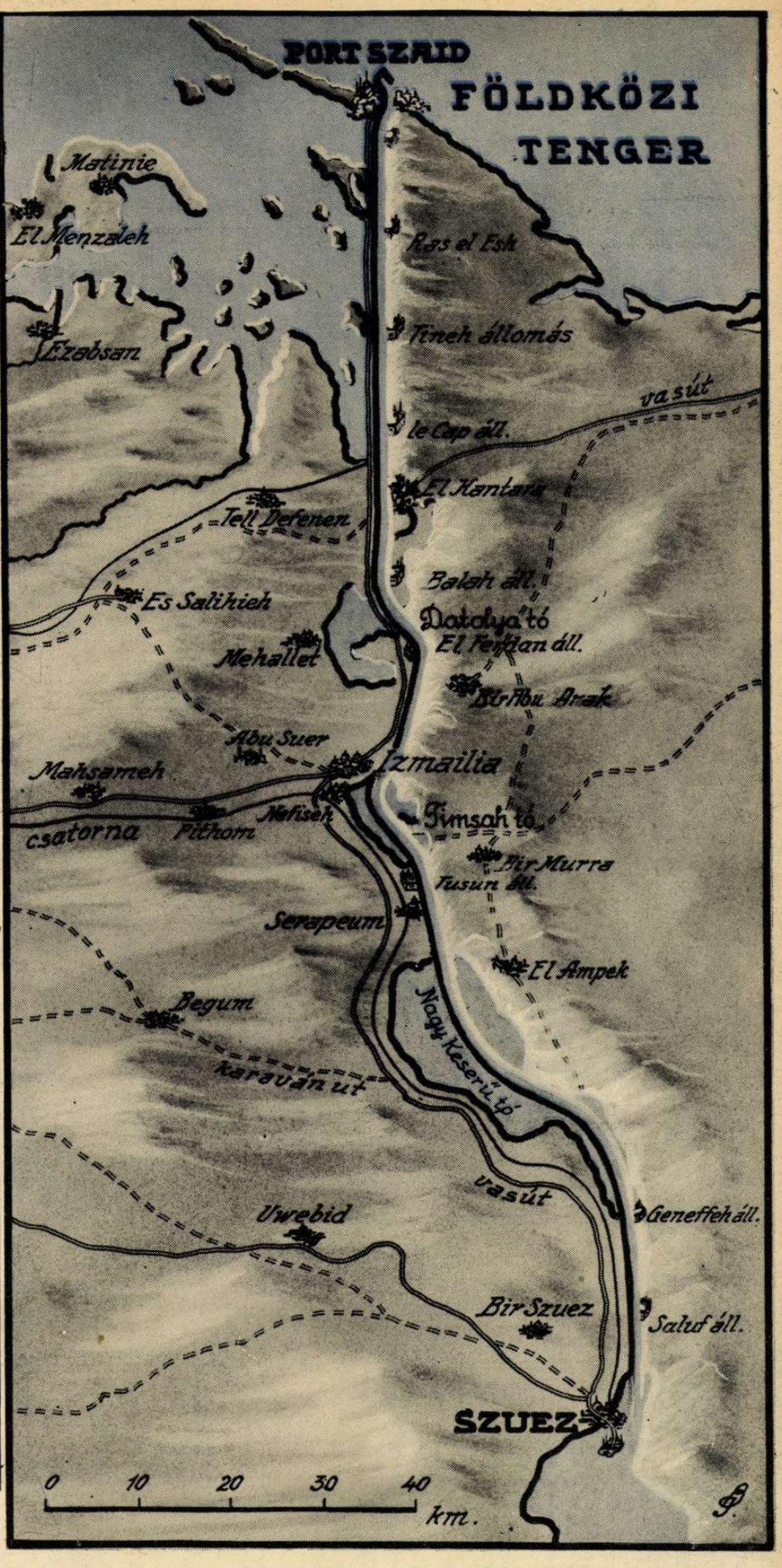

SZIRIA. A legfanatikusabb híve a pánarab mozgalomnak. Sok vér folyt a francia uralom alatt a levert lázadásokban. A jelentések szerint Palesztina és Transzjordánia északi határain az angolok jelentékeny csapatokat vonnak össze s a kiváló francia haderő velük szemben gyülekezik Szíria déli határán. Az angol bombázók szíriai tevékenysége elkeserítette a lakosságot... Szíria a legnagyobb rejtély a közelkeleti politikában s Damaszkus felől sok meglepetés várható...

A SZUEZ CSATORNA. Ez a 166 km hosszú, 45 m széles és 12 m mély csatorna három földrész háborújának vagy békéjének legfontosabb, parányi területe s Achilles-sarka az angol birodalomnak, mert London és Bombay között 4881 mérfölddel rövidíti meg az utat. Az angol-egyiptomi szerződés értelmében csak 10.000 katona és 400 pilóta helyezkedhetik el a csatorna körül, a megfelelő segédszemélyzettel. A segédcsapatok száma természetesen aránytalanul megnövekedett. A *geneffai* táborban és az óriási repülőtéren Anglia végső tartalékait egyesíti a döntő ütközetekre...

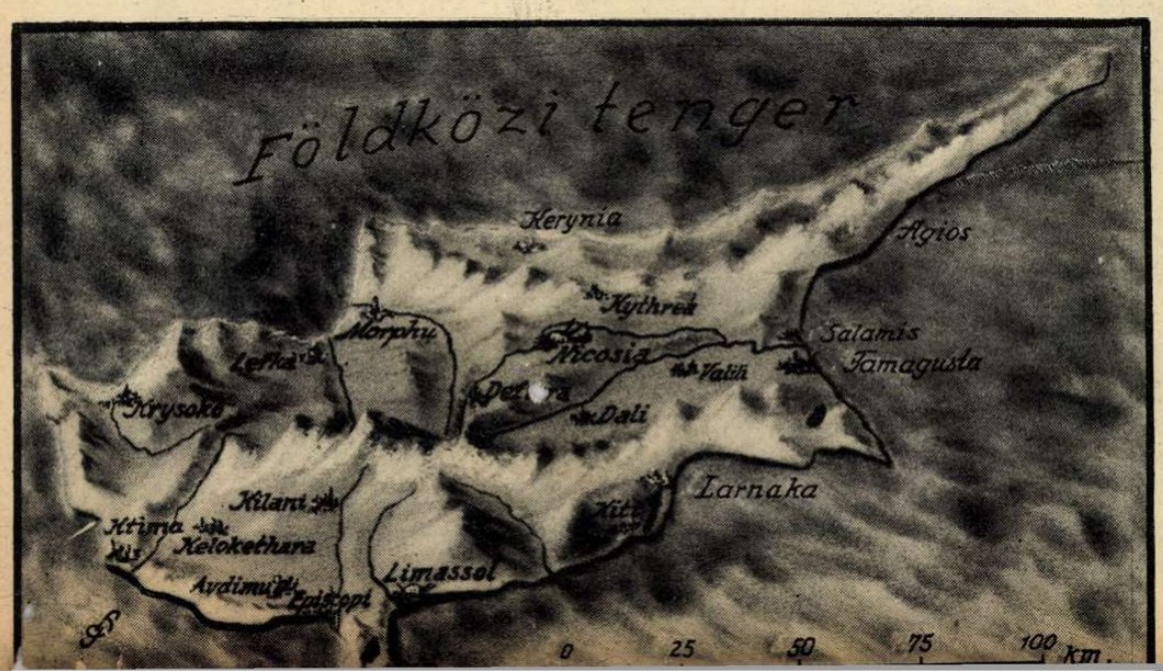

CIPRUS SZIGETE. A hétvégi hadijelentések óta erre fordul a világ figyelme. Ciprus az angolok földközitengeri uralmának utolsó mentsvára. Nagysága 9882 km². 350.000 lélek lakja, négyötöd görög és egyötöd török származású lakosság. *Disraeli* szerezte meg a szuezi csatorna védelmére, s övé a híres mondás: «*Ciprus a kulcs Előázsiához...*» A sziget 500 km²-es körzetében fekszik Haifa, Port Said és Alexandria. *Famagusta* kikötőjét és a *nicosiai* repülőteret még most is lázasan építik az angolok. *Szíria* partjairól is félóra alatt Ciprus fölött lehet a légi haderő.

Amerikai látogató Londonban

— Én vagyok az amerikai görlök angolsegítő egyesületének elnöke, hoztam ajándékba 586 gramm aluminiumot s nagyon fáj, hogy nem fogad a kikötőben a — király...

Jobbra tarts

A budapesti sajtó jelenti: Magyarország még a nyár folyamán bevezeti a jobboldali irányú közlekedési rendszert.

A magyar rendőr: Még mindig nem tudják kendtek, hogy csak jobbra lehet kanyarodni?

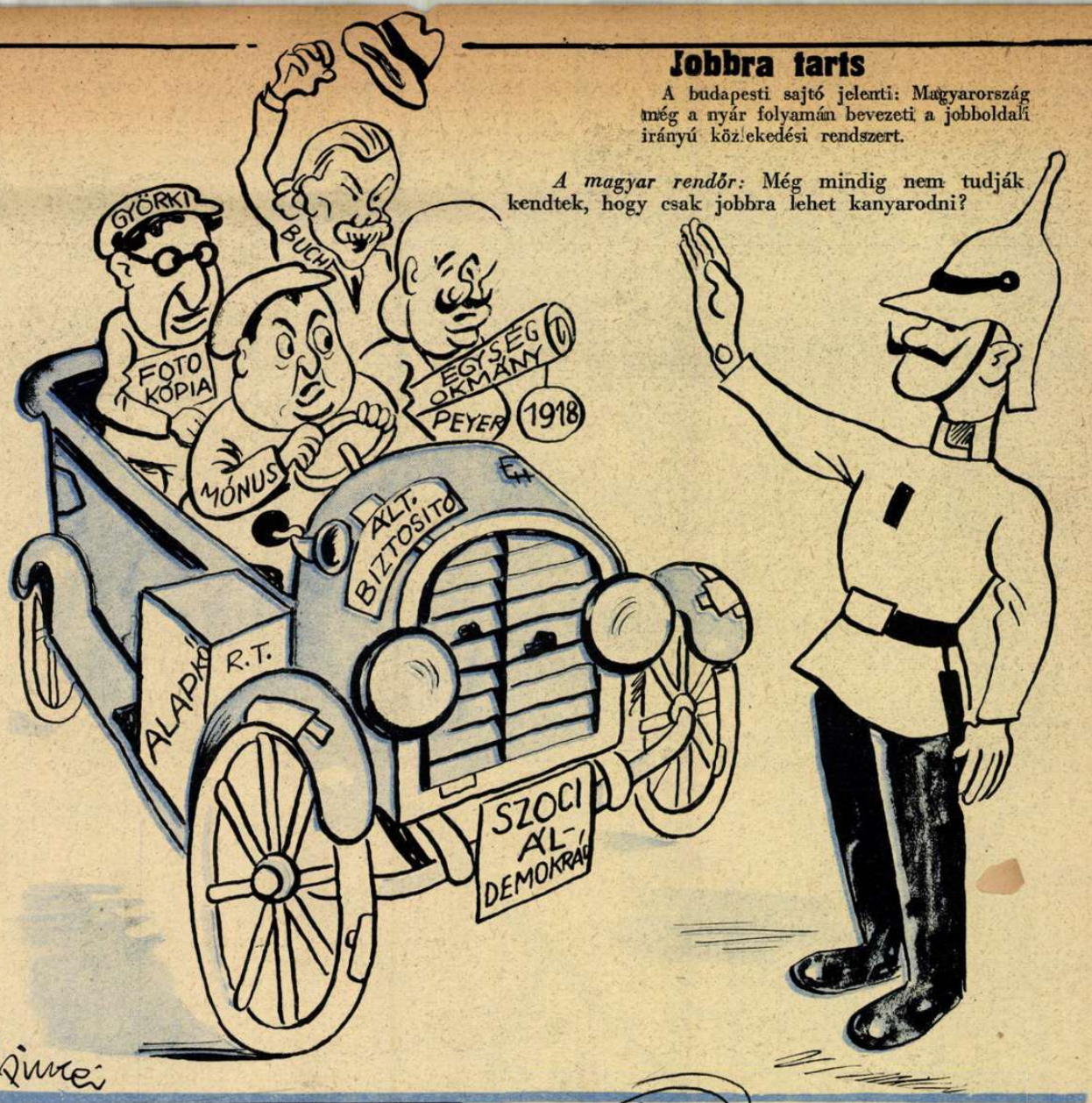

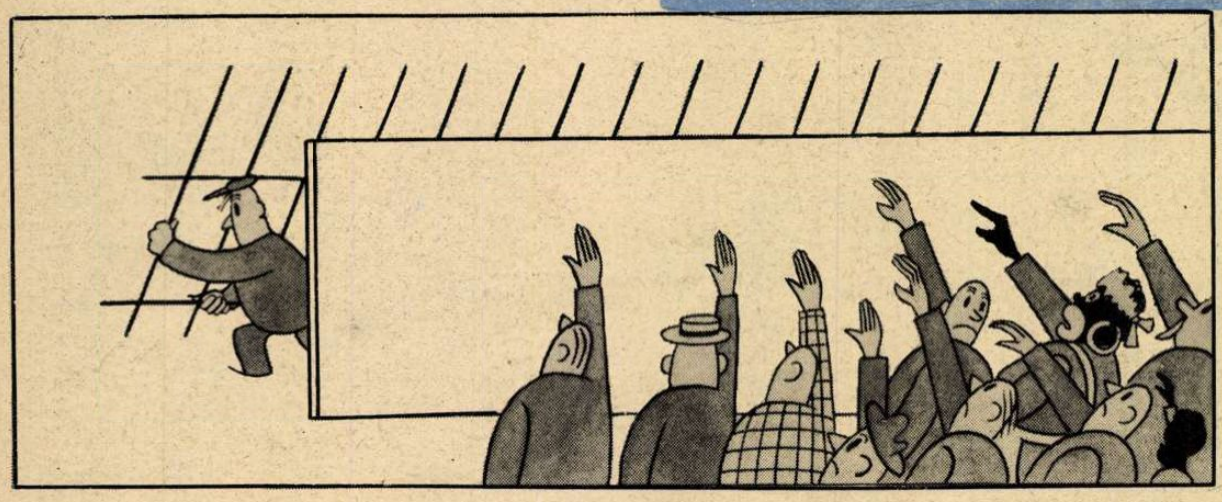

Csalódás

Bamboo a törzsfőnök már észrevette, hogy a fal mögött nem az angol szuronyok masiroznak...

Légitámadás és mentés

Pardon, asszonyom, senkit sem találok aki bemutasson bennünket egymásnak...

A gondos inas

— Lordságod ne menjen ki cilinderben. Lordságodnak belakkoztam feketére egy acélsisakot.

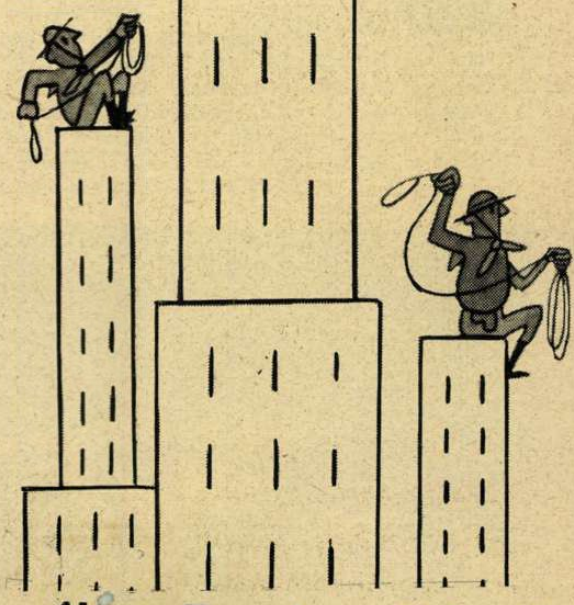

Ahogy Texasban elképzelik

Várakozás a német repülőgépekre...

MAGYAR FUTÁR. Politikai hetilap. A szerkesztésért felel: DR. RAJNISS FERENC főszerkesztő. A kiadásért felel: Grátzer Antal. Szerkesztőség: Budapest, VIII., József-körút 5. Telefon: 137—103. — Kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 5. II. emelet. Telefon: 144—400. — Előfizetési ár egy évre 10 P, félévre 5 P, negyedévre 2.50. Egyes szám ára 20 fill.

Nyomatott a Stádium R.-T. offset-körforgógépén, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Győry Aladár igazgató.

SOVA'NYITÓ KÚRA a nyári fürdözésre.

	Reggeli	Ebéd	Vacsora
Június 9 Hétfő	1 csésze tea mézzel, piritottkenyér, 50 dkg gyümölcs	25 dkg gyümölcs, zöldsaláta 50 dkg, 2 főtt burgonya, 1 pohár paradicsomlé	1 csésze tea mézzel, 3 dkg dió, 5 szem aszalt szilva, 50 dkg gyümölcs
Június 10 Kedd	1 csésze tea mézzel, piritottkenyér, 50 dkg gyümölcs	25 dkg gyümölcs 1 csésze zöldséglé, zöldsaláta, 25 dkg zöldborsó párolva	2 dl aludttej, 1 szeletke-nyér, 25 dkg reszelt alma mézzel, darált mogyoró
Június 11 Szerda	Ugyanaz	25 dkg gyümölcs, 50 dkg zöldsaláta, 2 dl yoghurt, 25 dkg karalábé	3-4 füge
Június 12 Csütörtök		Reggeli, ebéd, vacsora egész napra összesen 1½ kg friss gyümölcs	
Június 13 Péntek	Ötödik nap reggeli a szokott 5 szem aszalt szilva	25 dkg gyümölcs, 1 csésze zöldséglé 2 zöldséglében főtt krumpli 15 dkg zöldbab	2 reszelt alma, méz, mogyoró, 4 füge, tea
Június 14 Szombat	Mint szokásos	25 dkg gyümölcs, 50 dkg zöldsaláta, 25 dkg tök	50 dkg gyümölcs, tea, citrom, 3 dkg mandula
Június 15 Vasárnap	A szokott reggeli	1 pohár cseresnyelé, 1 pohár zóskalé, 2 burgonya	Ugyanaz mint a reggeli

	Reggeli	Ebéd	Vacsora
Június 16 Hétfő	Ugyanaz mint más napokon.	Zöldsaláta és paradicsom 50 dkg és 2 főttburgonya. 25 dkg zöldborsó	Mint reggeli
Június 17 Kedd	Reggeli a szokásos	25 dkg gyümölcs, zöldsaláta 50 dkg, 50 dkg főtt spárga	Mint reggeli
Június 18 Szerda	Mint szokásos	50 dkg gyümölcs 40 dkg saláta, 6 dkg sajt, 25 dkg kalarábé, citromos víz	50 dkg gyümölcs, 5 szem aszalt szilva 2 dkg mogyoró, tea
Június 19 Csütörtök	Ugyanaz mint más napokon.	25 dkg gyümölcs, 50 dkg saláta és paradicsom, 25 dkg bab, 2 tojás 1 pohár zöldséglé	Mint reggeli
Június 20 Péntek	A szokásos	Ebéd, vacsora, összesen 1½—2 kg friss gyümölcs	
Június 21 Szombat	Reggeli a szokásos	25 dkg gyümölcs, 1 pohár paradicsomlé, 50 dkg saláta, 2 dl aludttej, 20 dkg tök	Mint reggeli
Június 22 Vasárnap	A szokott reggeli	23 dkg gyümölcs, 50 dkg saláta, paradicsom, 25 dkg zöldborsó	A szokásos

MEGJEGYZÉS

Sokat szabadban tartózkodni, lég- és vízfürdő, lehetőleg nem éjszakázni, hanem aludni.

Napközbn szomjúság ellen citromos víz

A rend kedvéért megjegyezzük, hogy a balfelső sarokban komorkodó kövér házaspárt, ez a kéthetes kúra sem tudja az alsó jobb sarokban büszkélkedő karcsúságokra leapasztani. Rajzolónk megrögzött derűlátó s mi hagyjuk érvényesülni . . . Egy kis sovanyodás azonban sohasem árt, ha túlbő ételek elvonásából származik. És nem is csúnya: módjával . . .

Jó könnyebbnek lenni — ebben a nehéz világban.

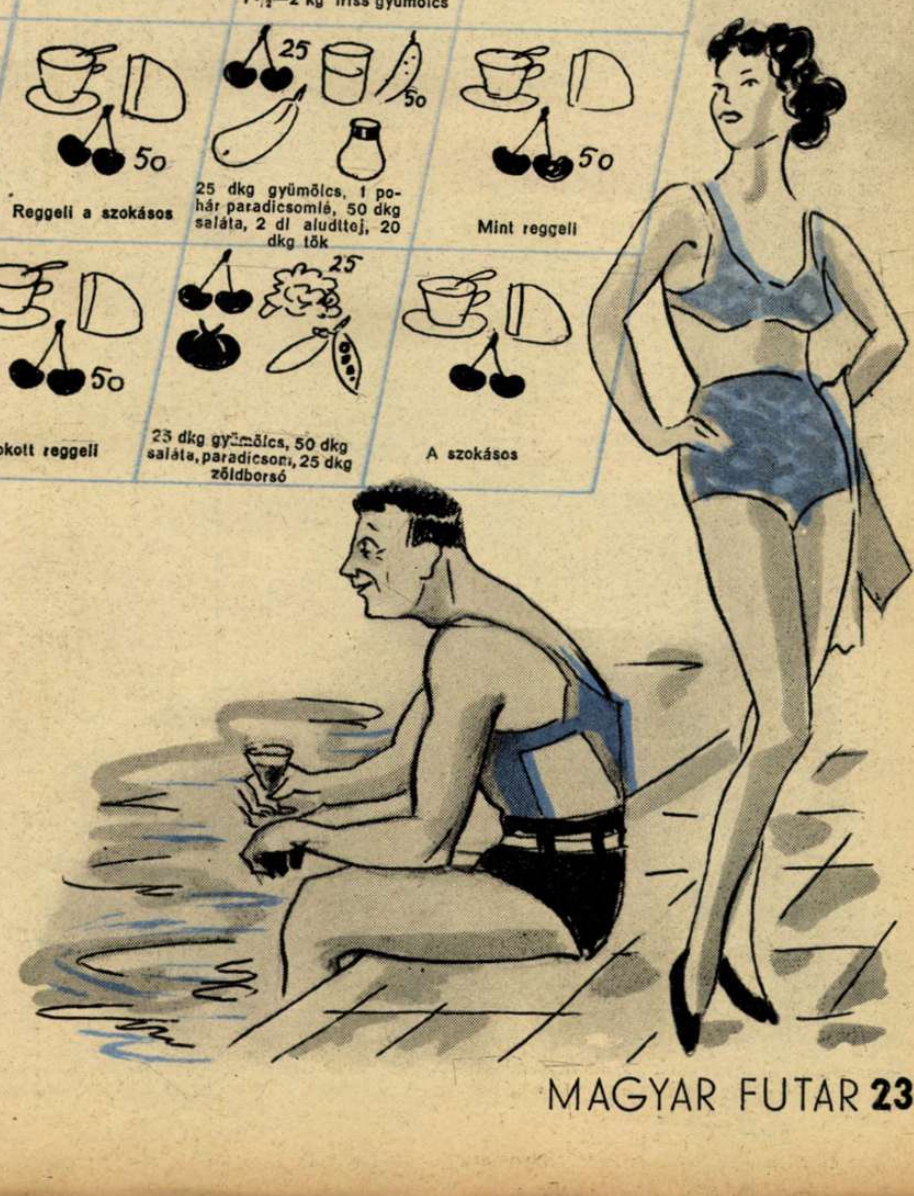

A sasok
királya